

קובץ מצגות 1

פרקים:

א, ב, ד, ו'

חלמי"ש תשפ"א

ערכה: קורין בריח.

בס"ד

" טובים השניים מן האחד" פרק א'

ערכה : קורין בריח.

הרצון והשאיפה להתחתן

להיות אוהב ואהוב

להקים בית ומשפחה

הם טבעיים ובריאים.

מעבר להבנה שכך נטע הקבה בטבע האדם,

מה הסיבה ומה המטרה של הנישואין?

מדוע בני אדם מוכנים להשקיע מאמץ רב כדי

להינשא לבן או לבת זוג ולהקים ביחד בית?

באיזה מובן **"טובים השניים מן האחד"** ?

א. טובים השניים

מהות הקשר בין איש ואישה-

בראשית ב' - י"ח כ"ד

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֱלֹהִים, לֹא-טוֹב הָיִית הָאָדָם לְבַדּוֹ;
אֶעֱשֶׂה-לּוֹ עֵזֶר, כְּנֶגְדּוֹ. וַיִּצַּר יְהוָה אֱלֹהִים מִן-
הָאָדָמָה, כָּל-חַיֵּית הַשָּׂדֶה וְאֵת כָּל-עוֹף הַשָּׁמַיִם,
וַיָּבֵא אֶל-הָאָדָם, לְרֹאוֹת מֶה-יִּקְרָא-לוֹ; וְכָל אֲשֶׁר
יִקְרָא-לוֹ הָאָדָם נֶפֶשׁ חַיָּה, הוּא שְׁמוֹ. וַיִּקְרָא הָאָדָם
שְׁמוֹת, לְכָל-הַבְּהֵמָה וּלְעוֹף הַשָּׁמַיִם, וּלְכָל, חַיֵּית
הַשָּׂדֶה; וּלְאָדָם, לֹא-מִצָּא עֵזֶר כְּנֶגְדּוֹ. וַיִּפֹּל יְהוָה
אֱלֹהִים תְּרִדָּמָה עַל-הָאָדָם, וַיִּישָׁן; וַיִּקַּח, אֶחָת
מִצֵּלְעָתָיו, וַיִּסְגֹּר בָּשָׂר, תַּחֲתָנָה. וַיִּבֶן יְהוָה אֱלֹהִים
אֶת-הַצֵּלַע אֲשֶׁר-לָקַח מִן-הָאָדָם, לְאִשָּׁה; וַיִּבְאֶהָ,
אֶל-הָאָדָם. וַיֹּאמֶר, הָאָדָם, זֹאת הִפְעַם עִצָּם
מֵעֵצָמִי, וּבָשָׂר מִבָּשָׂרִי; לְזֹאת יִקְרָא אִשָּׁה, כִּי מֵאִישׁ
לִקְחָהּ-זֹאת. עַל-כֵּן, יַעֲזֹב אִישׁ, אֶת-אָבִיו, וְאֶת-
אִמּוֹ; וְדָבַק בְּאִשְׁתּוֹ, וְהָיוּ לְבָשָׂר אֶחָד

בראשית א' - כ"ז כ"ח

וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת-הָאָדָם בְּצַלְמוֹ, בְּצֶלֶם
אֱלֹהִים בָּרָא אֹתוֹ: זָכָר וּנְקֵבָה, בָּרָא אֹתָם.
וַיְבָרֶךְ אֹתָם, אֱלֹהִים, וַיֹּאמֶר לָהֶם אֱלֹהִים
פְּרוּ וּרְבוּ וּמְלֵאוּ אֶת-הָאָרֶץ, וּכְבֹּשֶׁהָ; וַרְדּוּ
בְּדִגַּת הַיָּם, וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם, וּבְכָל-חַיָּה,
הַרְמִשֵּׁת עַל-הָאָרֶץ

בראשית ה'

"זכר ונקבה בראם ויברך אותם ויקרא את
שםם אדם ביום הבראם"

בפרק ב'
מתוארת
בריאת
האישה
כתהליך
של חיפוש
עד
למציאת
הזיווג
האמיתי.

בפרק א'
מתוארת
בריאת
האדם
שנברא
בצלם
אלוקים.
בתיאור
זה
האדם
הוא זכר
ונקבה
שנבראו
יחדיו.

הר' סולובצ'יק:

2 מטרות משלימות ליצירת זוגיות ונישואין
על בסיס הפסוקים בבראשית:

איש ואשה - תכלית רוחנית

המפגש בין אדם וחווה
נגרם ע"י תחושה של
בידודות ועל הצורך הבסיסי
בידידות. יצירת קהילה
קטנה על בסיס נתינה
ואהבה
"לא טוב היות האדם לבדו"
אעשה לו עזר כנגדו"

זכר ונקבה - פריה ורבייה

מהאיחוד הגופני של
האיש והאישה
בפרק א'
והציווי הראשון:
פרו ורבו .. אנו למדים כי
המשכיות הזרע הינו
גרעינו המכריע, אם לא
הבלעדי של האיחוד
הגופני.

הר' סולבצי'ק-סיכום :

יש משמעות חדשה לנישואין: לא עוד מניעים
מכאניים שמובילים לנישואין, אלא מניעים רוחניים.
איש ואישה באים במקום זכר ונקבה

מפגשם תובע דורש חווית יחד נעלה יותר
שמטרתה היא לא רק הישרדותו של
הגזע אלא גם יצירת קהילה קטנה
והתפשטותה...

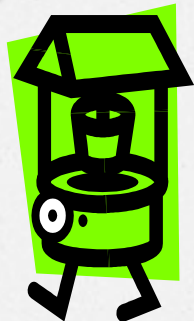
מציאת בן זוג

התורה מורה לנו כי בין בני זוג צריך ויכול להיות קשר פנימי שמטרתו להצמיח שותפות ארוכה ועמוקה.
דבר זה בא לידי ביטוי גם בדרך ליצירת קשר.

עבד אברהם-אליעזר- יוצא לחפש בת זוג ליצחק. הוא מגיע למעיין ושם הוא מתפלל למציאת אישה המתאימה לבן אדונו:

וַיֹּאמֶר--יְהוָה אֱלֹהֵי אֲדֹנִי אֲבָרְכֶם, הַקְרֶה-נָּא לִפְנֵי הַיּוֹם; וַעֲשֵׂה-חֶסֶד, עִם אֲדֹנִי אֲבָרְכֶם. הִנֵּה אֲנֹכִי נֹצֵב, עַל-עֵין הַמַּיִם; וּבָנוֹת אַנְשֵׁי הָעִיר, יֵצְאוּ לְשָׂאֵב מַיִם. וְהָיָה הַנֶּעֶר, אֲשֶׁר אָמַר אֵלַיָּה הֵטִי-נָּא כַּדָּךְ וְאַשְׁתֶּה, וְאָמְרָה שְׂתֶה, וְגַם-גִּמְלִיד אֲשָׁקֶה--אֶתְּהָ הַכֹּחֶת, לַעֲבֹדָךְ לִיצְחָק, וּבָהּ אֲדַע, כִּי-עָשִׂיתָ חֶסֶד עִם-אֲדֹנִי.

"אותה הוכחת"

רש"י: ראויה היא לו שתהא גומלת חסדים וכדאי להיכנס בביתו של אברהם.

בהמשך הפסוקים אנו שומעים את בני משפחתה של רבקה אומרים:

"נקרא לנערה ונשאלה את פיה" (בראשית כד, נז)

רש"י: "ונשאלה את פיה- מכאן שאין משיאין את האישה אלא מדעתה".

נדרשת ההסכמה של האישה לאחר שהשתכנעה כי האיש מתאים לה.

רבקה הסכימה ללכת עם אליעזר למרות שלא הכירה את יצחק. רבקה "נתנה את בטחונה על אביה שבשמים" שיצחק הוא האיש המתאים לה.

**נישואי האבות והאימהות הם מצבים מיוחדים
בגלל המעלה הרוחנית הגבוהה שהם היו בה..**

**על כל איש מוטל לבדוק את תכונותיה ומידותיה הטובות של בת הזוג
איתה הוא מבקש להתחתן וכן להיפך.**

**על כל אישה מוטלת החובה לבדוק את תכונותיו ומידותיו הטובות של בן
הזוג אתו היא מעוניינת להתחתן ואת התאמתו לה.**

**את החשיבות בחיפוש תכונות משמעותיות בבחירת בן/בת זוג הדגישה המשנה
בתיאור השמחה שבט"ו באב וביום הכיפורים שנועדו לבניית בתים חדשים בעמ"י :**

**אמר רבן שמעון בן גמליאל, לא היו ימים טובים לישראל כחמשה עשר באב וכיום
הכפורים, שבהן בנות ירושלים יוצאות בכלי לבן שאולין, שלא לביש את מי שאין לה
ובנות ירושלים יוצאות וחולות בכרמים.**

היו אומרות, בחור, שא נא עיניך וראה, מה אתה בורר לך.

אל תיתן עיניך בנוי,

תן עיניך במשפחה.

"שקר החן והבל היפי,

אישה יראת ה' היא תתהלל"

ואומר, "תנו לה מפרי ידיה, ויהללה בשערים מעשיה".

**היכרות טובה אינה תלויה רק בחוויות נעימות בעת שלבי ההיכרות.
נדרש בירור וליבון משמעותי על שאיפות ומטרות משותפות ועל
היכולת לקיים משפחה, לגדל ולחנך ילדים בשותפות מלאה.**

ב. "ויקרא את שמם אדם" - זוגיות

זוגיות כהשלמה - הכניסה למערכת זוגית היא הזדמנות למפגש עשיר וממלא בין שני בני אדם הבוחרים לקשור את חייהם זה בזה. הקשר הזוגי הוא מקום שבו כל אחד מבני הזוג מביא את עולמו ועצמיותו, תורם מנקודות העצמה שבאישיותו ונתרם מאלו של בן/בת זוגו. קשר זה דורש מעצם טבעו התחשבות ונתינת מקום לבן/בת בזוג. ההשלמה המעשית והנפשית בין בני הזוג היא הבונה מערכת יחסים זוגית תקינה.

קשר תקין וטוב בין בני הזוג
המבוסס על נתינה הדדית ,
מעניק ונותן להם

כזוג , ולכל אחד מהם באופן אישי.
עמדת הנותן היא גם עמדת המקבל.
הכניסה לברית הנישואין,

שעוצמתה היא דווקא במחויבות שבה ,

יוצרת קשר של קיימא בין שני בני הזוג.

קשר זה הוא שמאפשר לשני בני הזוג

ביטחון, מערכת תמיכה וצמיחה, השראה ושמחה.

העדר אהבה

אהבה רומנטית

תשוקה

חיבה

אהבה אשלייתית

תשוקה

אהבה עיוורת

תשוקה

אהבת רעים

אהבה ריקה

אהבה מושלמת

תשוקה

לא בחומר לבגרות! חומר העשרה...

הר' דסלר – מסביר מהו סוד האהבה..
מדוע אדם מרגיש שלמות בעת נישואיו..

o אהבה זו באה ע"י השלימים זה את זה....

הן שם האל ברוך הוא ככה בטבעם, כאמרם:

" כל שאין לא אישה אינו אדם שלם "

ובהיות האדם לבדו הנהו חסר ,

כי לא יוכל למלא תפקידו,

ע"כ בהיותם נותנים השלמה זה לזה ,

יאהבו זה את זה...**כי הנותן יאהב .**

וזוהו אשר באהבתם , כל שאיפתם היא ליתן

להשפיע נחת ועונג זה לזה.

וכך אני אומר תמיד לזוג בעת שמחת כלולותם:
"ה'להרו יקריט, שתמיד תשאפו להשיג
נחת לה ללה, כאשר תרכישו בהם השעה
לו. ודעו אשר כרע שתתחילו לדעו
דרישות לה מלה, הנה כבר אושרכם מכם
והלאה".

.. הקשר הטוב בין איש ואשתו יהיה כאשר שניהם
יגיעו למעלת הנתינה. אז אהבתם לא תיפסק,
וחייהם ימלאו אושר ונחת כל ימיהם
אשר יחיו עלי אדמות.

כיצד זוג יכול לדעת
האם המצב הזוגי
שלהם טוב?

מסגרת הנישואין מזכה את בני הזוג בתמיכה ובאמון
הדדי ומאפשרת להם להשיג הישגים ולהגיע
למחוזות שלא היו יכולים להגיע אליהם בכוחות
עצמם.

כל צד נותן מעצמו לבן או לבת זוגו,
ודווקא מתוך אותה נתינה וקשר שנוצר,
מקבל כל אחד מבני הזוג כוח ועוצמה
ואין הוא מתרוקן מכוחותיו.

אתגר הזוגיות

קשר זוגי טוב ובונה נוצר כאשר יש **הרגשה הדדית** של השלמה ושלמות בין בני הזוג. דרשת חכמים מצביעה על כך שלעיתים ההרגשה אף יכולה להיות הפוכה.

תלמוד בבלי: בארץ ישראל, כאשר אדם נושא אישה אומרים לו כך:
"מצא" או "מוצא"

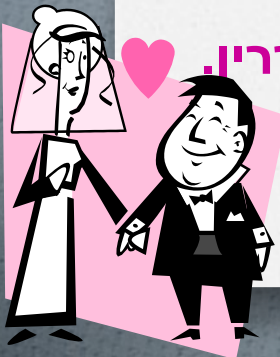
(תלמוד בבלי)

קשר זוגי דורש בחינה מעמיקה ורצינית של היכולת לבנות משפחה ובניין משותף, עמיד ויציב, שיש בו כוחות חיוביים. לעיתים יש מקום להתייעץ בנושא בחירת בן זוג.

0 על הקושי וההתבוננות הנדרשת מול קלות הדעת בעת יצירת התא המשפחתי מסופר במדרש הבא:

0 מטרונה שאלה את ר' יוסי בר חלפתא אמרה לו לכמה ימים ברא הקב"ה את עולמו אמר לה לששת ימים, אמרה לו מה הוא עושה מאותה שעה ועד עכשיו, אמר לה הקב"ה יושב ומזווג זיווגים בתו של פלוני לפלוני, אשתו של פלוני לפלוני, ממונו של פלוני לפלוני, אמרה לו: אף אני יכולה לעשות כן. כמה עבדים כמה שפחות יש לי לשעה קלה אני יכולה לזווג, אמר לה אם קלה היא בעיניך, קשה היא לפני הקב"ה כקריעת ים סוף, הלך לו ר' יוסי בר חלפתא. מה עשתה נטלה אלף עבדים ואלף שפחות והעמידה אותן שורות שורות אמרה פלוני יסב לפלונית ופלונית תיסב לפלוני, וזיווגה אותן בלילה אחד. בבוקר באו לפניה, זה ראשה פרוע, זה עינו סמויה, זה ידו שבורה, וזה רגלו שבורה. זה אומר איני רוצה את זו, וזו אומרת איני רוצה את זה. מיד שלחה והביאה את ר' יוסי בר חלפתא אמרה לו: אמת היא תורתכם נאה ומשובחת. אמר לה: לא כך אמרתי לך אם קלה היא בעיניך קשה היא לפני הקב"ה כקריעת ים סוף, שנאמר "אלהים מושיב יחידים ביתה מוציא אסירים בכושרות", מהו בכושרות - בכי שירות. אילו בוכין ואילו משוררין. מה הקב"ה עושה? מביאן על כורחן ומזווגן זה לזו. (ויקרא רבא)

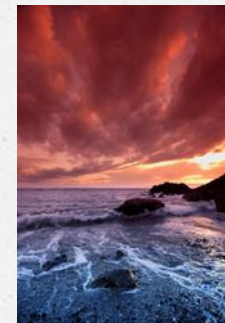

0 חיבור בין שני אנשים **אינו** דבר טכני. נדרשת התאמה רוחנית ונפשית כדי ליצור אחדות בין השניים.

המהר"ל מפראג: "קשה לזווגן כקריעת ים סוף"

כמו שקשה ופלא גדול לחצות את הים שהוא אחד לשניים ,
כך קשה ופלא גדול לחבר שני אנשים שהם בעצמם מחולקים,
להיות אחד,

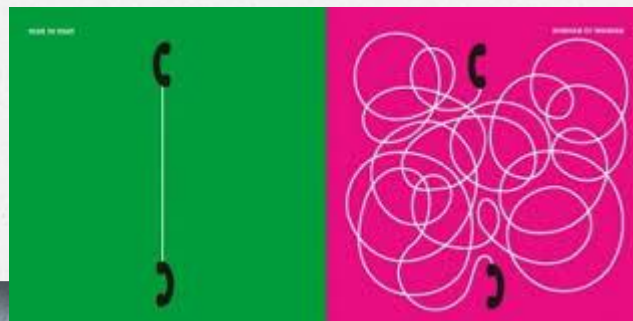
שנאמר "מושיב יחידים ביתה" כלומר יחידים שהם מחולקים
ומפורדים להושיב אותם ולחבר אותם זה כמו קריעת ים שהוא חילוק
דבר שהוא אחד ..

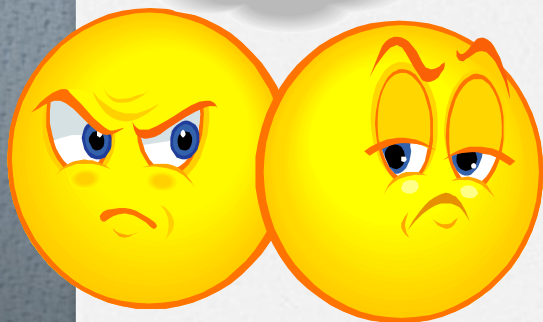
על השוני בין גברים לנשים "זכר ונקבה בראם.."

אחד האתגרים הגדולים של חיי נישואין הוא החיבור בין שני בני אדם לכדי שותפות תמידית וארוכת טווח. הדבר מורכב במיוחד לאור העובדה כי מדובר באיש ואישה השונים במבנה גופם ונפשם...אפשר להצביע על צדדים משותפים רבים בין גברים ונשים, אך גם על צדדים מבדילים ביניהם.

מה ההבדלים
האלה דורשים
מאתנו ע"מ
להתחבר ?

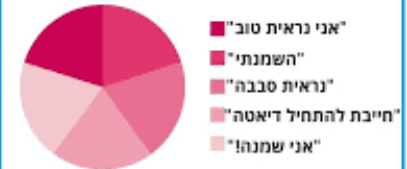
איזה הבדלים
יש בין האיש
לאישה?

לא לבגרות!! קצת צחוקים לא יזיק....

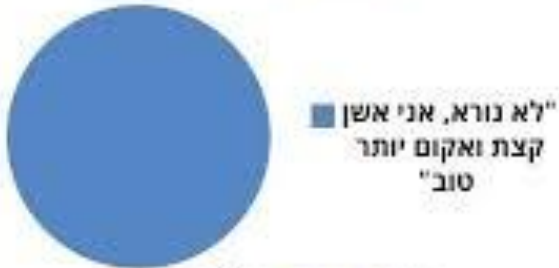
מה אישה חושבת כשהיא מסתכלת במראה:

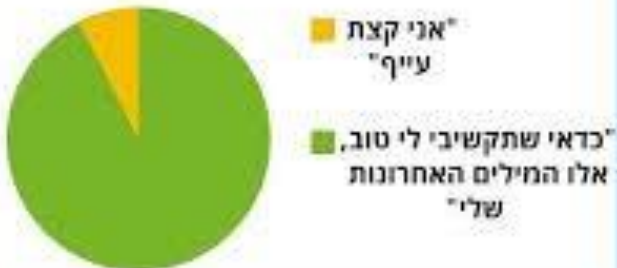
מה גבר חושב כשהוא מסתכל במראה:

כשנשים חולות:

כשגברים חולים:

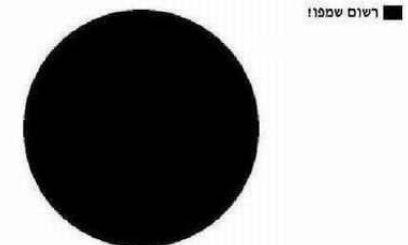
קיבלו תמכונים בחזרה

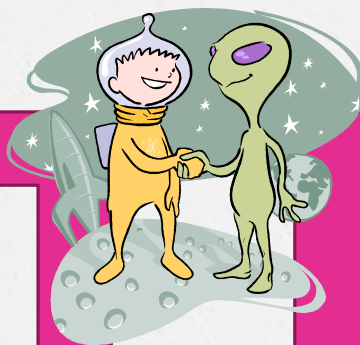
איך נשים בוחרות שמפו:

איך גברים בוחרים שמפו:

"גברים ממאדים נשים מנוגה...האמנם?"

הנצי"ב:

"זכר ונקבה ברא
אותם" ללמדנו שהם
שני בריות....ומשום
שהזכר מזה המין אינו
דומה כלל בתכונתו
לנקבה מזה המין.."

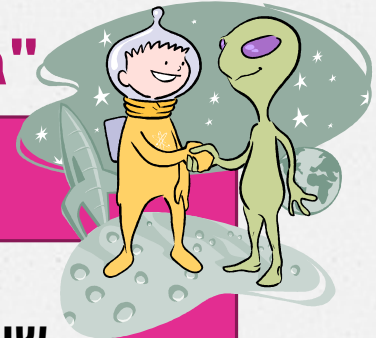
שתי בריאות שונות
לחלוטין

ספורנו:

"ויבן ה' אלוקים את הצלע
לאישה" להיות לה צורת האיש
וסגולותיו, ושתהיה נבדלת
ממנו בכלים גשמיים בלבד,
אשר בם יהיה הבדל ביניהם.."
ההבדלים הם רק במבנה
וביכולות הגופניות.
מבחינת מהות שכלית
רוחנית

אישה = לאיש

"גברים ממאדים נשים מנוגה...האמנם?"

הר' קוק

יש שוויון בין איש ואישה לכל הדינים שבתורה!
שוויון בצלם אלוקים שבאדם! מעבר לשוויון הכללי יש
כמה פרטים שאין בהם שוויון. אבל אין העניין מתחיל
מהפרטים. הזכר והנקבה שייכים שניהם לצלם אלוקים
שבאדם. יחד עם זה יש גוונים. לאור עובדה זו יש מקום
להתבונן בהבחנה שבין שני צדדים האלה של צלם
אלוקים.

ריבונו של עולם "יצר את האדם בחכמה" עם הבדלים
בסדרי האיברים. האיש והאישה ביחד בונים גילוי שלם של
צלם אלוקים בעולם הזה ושניהם אחראים לקיום הדורות.
צריך להבין שהאיברים הביולוגיים הגופניים והאורגניים
השונים של האיש והאישה משלימים זה את זה ועושים
יחד את בנין האדם. בנוסף לחילוקים הביולוגיים קיימים
גם חילוקים פסיכולוגיים, ואי אפשר להתחמק מכך.

מהי המצווה
הראשונה
בתורה?

מה השאלות שיש
לכן בנושא?

"פְּרוּ וּרְבוּ" הולדת ילדים

"וַיֹּאמֶר לָהֶם אֱלֹהִים פְּרוּ
וּרְבוּ וּמְלֵאוּ אֶת הָאָרֶץ"

לשם מה ציווה אותנו האל ללדת ילדים?

מדוע צריך לצוות על דבר שאדם רוצה
אותו באופן טבעי?

אחת המטרות המרכזיות של הנישואין היא הקמת משפחה והולדת ילדים. הנישואין הן מסגרת שנועדה לאפשר את קיום הצו והברכה שנאמר לאדם הראשון "פרו ורבו ומלאו את הארץ".

חז"ל פירשו את זה **כמצוות פרו ורבו**.

הצורך ללדת ילדים הוא בוודאי גם דחף אנושי בסיסי של כל אדם, אך מלבד הדחף האישי והרצון לדאוג להמשכיות הפרטית והמימוש העצמי, יש צורך וערך להיות שותף ביישובו של העולם, בהתפתחותו ובהמשכיותו.

בעולם המודרני אנו עדים למשבר דמוגרפי במדינות רבות, שבהן מאזן האוכלוסייה הוא שלילי. ייתכן שגם ההקרבה הכרוכה בהורות וההתנגשות עם רצונות אחרים הובילו את העולם למצב זה. וכך מובן הצורך במצווה לדבר שנראה טבעי. על מצווה זו נשאל האדם בסוף ימיו האם הוא עסק בפריה ורבייה.

וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת-הָאָדָם בְּצִלְמוֹ, בְּצֶלֶם אֱלֹהִים בָּרָא
אֹתוֹ: זָכָר וּנְקֵבָה, בָּרָא אֹתָם. כַּח וַיְבָרֶךְ אֹתָם,
אֱלֹהִים, וַיֹּאמֶר לָהֶם אֱלֹהִים פְּרוּ וּרְבוּ וּמְלֵאוּ אֶת-
הָאָרֶץ, וְכִבְשֶׁהָ; וַיְרְדוּ בְדִגְתַּיִם, וַיַּעֲוֹף הַשָּׁמַיִם,
וּבְכָל-חַיָּה, הָרֹמֶשֶׂת עַל-הָאָרֶץ"

**בפסוקים אלה בירך הקב"ה את בני האדם שיפרו
וירבו וימלאו את הארץ.**

ושוב...

**הקב"ה מברך את נח ואת בניו לאחר המבול
בברכה זו**

"ואתם פרו ורבו שרצו בארץ ורבו בה"

**מצווה זו מהווה בסיס לקיום והמשך העולם ולגילוי
שם ה' בעולם. יותר מכל המצוות היא מבטאת את
השותפות בין האדם לקב"ה.**

ר' אליעזר: כל מי שאין עוסק בפריה ורביה **כאילו שופך דמים**

שנאמר: " שפך דם האדם באדם דמו ישפך" וכתוב אח"כ:
ואתם פרו ורבו" (זה נלמד מסמיכות הפסוקים).

ספר החינוך: משורשי המצווה:

"כדי שיהיה העולם מיושב , שה' ברוך הוא חפץ ביישובו
שנאמר: " לא תהו בראה לשבת יצרה" והיא מצווה גדולה
שבסיבתה מתקיימות כל המצוות בעולם כי לבני אדם ניתנו ולא
למלאכי השרת.

ונוהגת בכל מקום ובכל זמן . וחייב אדם להשתדל בה.. ומצווה
זו אינה מוטלת על הנשים..(??? הסבר יבוא..) והמבטלה ביטל
עשה, וענשו גדול שמראה בעצמו שאינו רוצה להשלים חפץ ה'
ליישוב עולמו"

האדם מצווה לפרות ולרבות ובכך
הוא הופך לשותפו של הקב"ה
ביישוב העולם. היצירה האנושית
הגדולה ביותר שאדם מסוגל
להגיע אליה היא הולדת אדם
נוסף בעל נשמה, שיש בו קדושה
מוסריות, חיים של תוכן ומשמעות
, חיים של חסד ונתינה.
הולדת ילד יהודי היא החיבור
העמוק ביותר לנצחיותו של עם
ישראל.

על פי ההלכה

**הולדת ילדים וקיום מצוות פרו ורבו הם
במסגרת הנישואים בלבד.**

רבנו אשר- הרא"ש- עסק בשאלה למה חכמים לא
תיקנו לברך על האירוסין ברכת המצוות
” אשר קידשנו במצוותיו וציוונו לקדש אישה”?

הרא"ש

**עיקר הנישואין הוא
לשם קיום מצוות פרו
ורבו. אין מצווה עצמאית
לשאת אישה.**

הרמב"ם

שתי מצוות נפרדות מתוך תרי"ג
מצוות. נישואין ופרו רבו.

לעומת הרא"ש, **הרמב"ם** סובר כי לשאת אישה ומצוות פרו רבו הן שתי מצוות נפרדות בתוך תרי"ג מצוות.

הרמב"ם הסביר בספרו מורה נבוכים את ההיגיון שבבסיס הצו וההלכה שילדים צריכים להיוולד במסגרת נישואין בלבד: "נאסרה הקדשה (הזונה) שיש בזה שיבוש הייחוס. והנולד ממנה זר לאנשים. לא ידועה לו משפחה ואיש מבני משפחתו אין מכיר אותו. וזה המצב הגרוע ביותר לו ולאביו... לא נמצא אופן להתיר את המשגל(חיי אישות) אלא בייחוד אישה ונשיאתה בפומבי. מפני שאלו המסתפקים בייחוד בלבד, היו רוב האנשים מביאים קדשה אל ביתם לזמן מה מתוך הסכמה ביניהם והוא היה אומר שזאת אשתו. ולכן עליו לערוך ברית ומעשה מסוים אשר בו מייחד אותה לעצמו והוא האירוסין, ושייתן פומבי לדבר והוא בנישואין.

סיכום המחלוקת בין הרא"ש לרמב"ם

הרמב"ם -

הנישואין = ברית
זו מטרה בפני עצמה.
כי:

א. ילד צריך להיוולד
מתוך קשר. שיהיה לו
שורשים וזהות ומשפחה
רחבה שתעטוף אותו.
וכן חשוב שיהיה לו קשר
משמעותי עם אביו
כמחנך וכשופך בגידולו.
ב. ברית מעידה על
רצינות. שלא יהיה מצב
שילד נולד מתוך קשר
רגעי וחולף שנעשה רק
לצורך סיפוק רגעי.

הרא"ש -

פריה ורביה זו המצווה
העיקרית ולשם הכל
שואף. הנישואין הן
אמצעי להשגת
המטרה. ולכן לא
מברכים ברכה על
"לישא אישה".

היקף החובה של הולדת ילדים

משנה יבמות: לא יבטל אדם מפריה ורביה
אלא אם כן יש לו בנים.

בית שמאי -
2 בנים.
למשה היו שני בנים

בית הלל -
"זכר ונקבה בראם"
בן ובת.
כך למדנו מהבריאה.

**להלכה: רמב"ם: כמה בנים יהיו לאיש ותתקיים מצווה בידו?
זכר ונקבה.**

לסיכום:
מצווה מהתורה -
דאורייתא -
פרו ורבו.
מצווה מדרבנן -
"לא תוהו בראה
לשבת יצרה"

לחובה האישית ללדת ילדים, מצוות "פרו ורבו" מצטרפת מטרה נוספת - ליישב את העולם. "לא תוהו בראה, לשבת יצרה" הקב"ה ברא את העולם כדי שבני אדם יקיימו את המין האנושי, יישבו את העולם ויפתחו אותו בצורה ראויה מוסרית ואידיאלית ובכך יתגדל שמו של הקב"ה ויהיה העולם מקום שבו הוא יכול להשרות שכינתו. האמצעי החשוב ביותר למי שמסוגל לכך, הוא להוסיף בהולדת ילדים גם מעבר לחובה הבסיסית של מצוות פרו ורבו. ולכן על פי הרמב"ם: אף על פי שקיים מצוות פריה ורביה, הרי מצווה **מדרבנן** שלא יבטל מלפרות ולרבות כל זמן שיש בו כוח שכל המוסיף נפש אחת בישראל כאילו בנה עולם.

על מי חלה מצוות פרו ורבו ?

מחלוקת: משנה יבמות: האיש מצווה.
רבי יוחנן בן ברוקא: על שניהם.

ההלכה: החובה מוטלת על האיש!

על פי חלק מהפרשנים המצווה ליישב את העולם מוטלת גם על האישה אך לא מצוות פרו ורבו.

"משך חכמה": מסביר את הפער בין מעורבותה של האישה בהולדת ילדים וגידולם לבין העובדה שהיא איננה מצווה במצוות "פרו ורבו":

א. בתורה לא מצווים על צער ועינוי. "דרכיה דרכי נועם" (גם בכיפור שיש מצווה להתענות יש אזהרה וחובה קודם לאכול...)

(נאמר לאדם וחווה "פרו ורבו" כי לחוה לפני החטא לא היה צער לידה אבל לאחר החטא שהיה לה צער לידה והיא רוב הפעמים מסתכנת בזה לא כלולה בחיוב פרו ורבו)

ב. אצל האישה התשוקה להביא ילדים היא טבעית, ולכן אין צורך לצוות זאת עליה כציווי חיצוני.

ויתרה מכך... א"א לצוות על האישה ציווי שבגיננו אולי תאלץ להתגרש מבעלה אהוב נפשה..

(הקב"ה הטביע בטבעה של האישה במיוחד את הרצון לזוגיות, ולכן אם אישה הייתה מצווה בפריה ורביה, והיה מתברר שבעלה עקר, היה עליה להתגרש מבעלה האהוב ולהינשא לאדם אחר שיכול להוליד, וזהו ציווי שנוגד את הטבע האנושי, ולכן התורה לא ציוותה עליה, לעומת זאת האיש שנשא אישה שהוא אוהב והתברר כי היא עקרה, יכול לשאת אישה נוספת(לפני חרם דרבנו גרשום) על מנת לקיים את המצווה).

לכו תשאלו את

הרבה...

מניעת הריון.

לצד החובה והזכות הגדולה שבהולדת ילדים
וגידולם, ילדים דורשים מבני הזוג משאבים רבים
מסוגים שונים.

ילד צריך לבוא לעולם מתוך שמחה ורצון של הוריו.

שאלת מניעת הריון היא שאלה הלכתית
שיש לה השלכות רבות.
ראוי ונכון להתייעץ עם רב הבקי בתחום
ומכיר את בני הזוג.

האם יש קשר
בין שתי
האילוסטרציות
ויצירה?...

בס"ד

יצר ויצירה

פרק ב'

ערכה : קורין בריח

ההתמודדות עם היצרים מלווה את האדם כמעט כל ימי חייו...

● לפני הקמת בית ומשפחה..

● אחרי הנישואין..(באופן שונה..)

התמודדות מאתגרת שכרוכה פעמים רבות בנפילות
ובעליות. והיא מותירה את האדם לא אחת תמה:

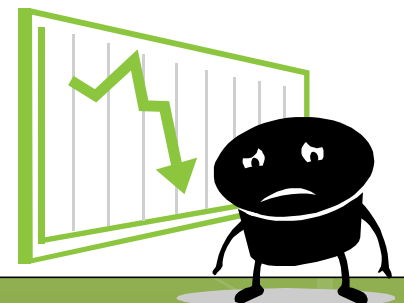
מה מטרת היצרים האלו? מדוע המאבק המתמיד?

ממה יש להישמר, וכיצד יש לנהוג כדי להצליח

לעמוד בהתמודדות? לשם מה יש כל כך הרבה איסורים,

הגבלות וציווים הקשורים במימוש היצרים?

בשביל מה בכלל צריך את ההתמודדות הזו?

○ **וַיִּצֹר** יְהוָה אֱלֹהִים אֶת-הָאָדָם, עֶפֶר מִן-הָאֲדָמָה,
וַיִּפַּח בְּאַפִּיו, נִשְׁמַת חַיִּים; וַיְהִי הָאָדָם, לְנֶפֶשׁ חַיָּה.

בראשית רבה-

מתוך הכפילות באות י' שבמילה **וַיִּצֹר** אנו למדים
על שני פנים שמופיעים באדם:

- הפן הבהמי , הארצי הנמוך..(יצירה מן התחתונים)
- והפן האלוקי, הרוחני הגבוה.. (יצירה מן העליונים)

וויצר- שתי יצירות.

יצירה מן התחתונים ויצירה מן העליונים....
ברא בו ד' בריות מלמעלה וד' מלמטה:

מלאך

עומד

מדבר

מבין

רואה

(האדם מסתכל ישר ורואה גם
מה שבצדדים, בהמה צריכה
להטות ראשה)

+

בהמה

אוכלת ושותה

פרה ורבה

מטילה גללים

מתה

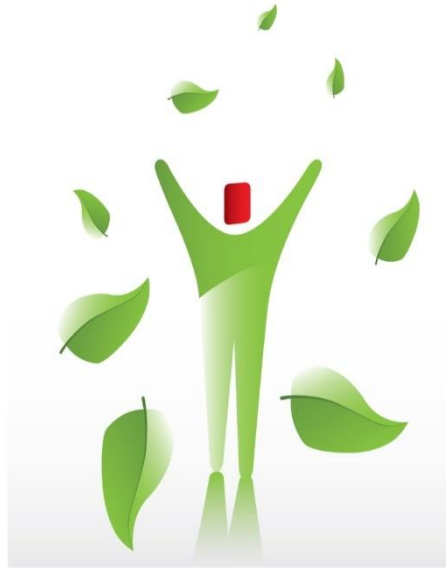
- העליונים נבראו בצלם ודמות ואינן פרים ורבין,
 - התחתונים פרין ורבין ולא נבראו בצלם ודמות
 - אמר הקב"ה הרי אני בורא אותם בצלם ודמות מן העליונים פרה ורבה מן התחתונים.
- אדם(מהלך)=בריאה ממוצעת שמחברת בין עליונים לתחתונים**

גזרה החכמה העליונה שיהא האדם מורכב משני הפכים
מנשמה שכלית זכה וגוף ארצי ועכור
שכל אחד מהם יטה בטבע לצידו
הגוף לחומריות והנשמה לשכליות
ותימצא ביניהם מלחמה.

אם יניח באדם שינצח
בו החומר, הנה ישפל
הגוף ותשפל נשמתו
עמו, ויהיה האדם בלתי
הגון לשלמות, ונדחה
ממנו חס ושלום.

אם תיגבר הנשמה
תתעלה היא
ותעלה הגוף עמה
ויהיה אותו האדם
המשתלם בשלמות
המעוטד.

ולאדם הזה יכולת להשפיל חומרו לפני שכלו ונשמתו
ולקנות שלמותו.
האדם אינו יצירה חומרית גופנית בלבד, אלא גנוזים בו כוחות רוחניים ויש
בו נשמה אלוקית. משמעות הדבר כי האדם טוב מטבעו
ושפנימיותו לעולם נותרת זכה וטהורה.

○ "וייפח באפיו נשמת חיים"

אלהי! נשמה שנתת בי טהורה היא .
אתה בראתה, אתה יצרתה, אתה נפחתה בי,
ואתה משמרה בקרבי, ואתה עתיד לטלה ממני,
ולהחזירה בי לעתיד לבוא .

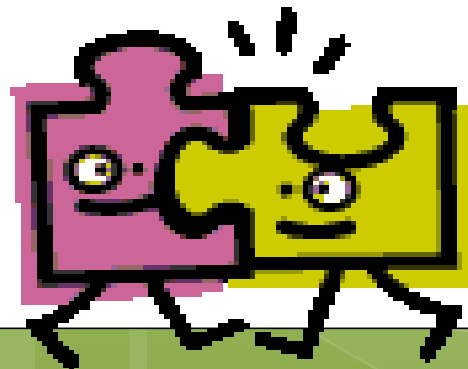
כל זמן שהנשמה בקרבי
מודה אני לפניך יי אלהי ואלהי אבותי.
רבון כל המעשים אדון כל הנשמות .
ברוך אתה יי, המחזיר נשמות
לפגרים מתים.

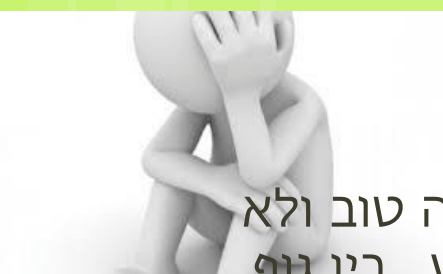

סיכום ביניים?

האדם בנוי
משני חלקים :
גוף ונשמה,
וכל חלק תובע
את שלו....

שני כוחות
מנוגדים באדם
יצר טוב
ויצר רע,
והם נמצאים
במלחמה
תמידית..

הר' אבינר:

א. גבורת כיבוש היצר - "כי אדם אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא" חלק מסיפור חיינו הוא המאבק המתמיד בין טוב ורע, בין גוף לנשמה. צדיק גמור ללא חטא בכלל הוא מלאך בלבד. יש באדם כוחות מתנגדים, כוח השכל וכוח התאוה, יצר טוב ויצר הרע והוא נמצא במלחמה תמידית, בדו קרב תמידי.

"האדם בטבעו לוחם". האדם ניחן בכוח בחירה, הוא יכול לכבוש את יצרו ולהשליט את שכלו.

ההתבגרות על היצר הינה דבר שהאדם נצרך לו כל ימי חייו.

ב. שערי תשובה לא ננעלו...ותמיד אפשר לקום ולהמשיך הלאה.. אם האדם נפל.. ונכשל בחטא, יש תשובה. בעל התשובה הוא מעל צדיק גמור, הכובש הוא מעל הישר בטבעו...
(איזהו גיבור? הכובש את יצרו)

הכובש צריך להאמין בעצמו, לדעת שאף שיצר לב האדם הוא רע מנעוריו, זה בגלל **סיבוכי המציאות**.

אבל בתוכיותו הפנימית,

הוא טוב וישר כאשר עשה אותו אלוקים

"אל תהי רשע בפני עצמך"

○ יצרים ויצירתיות-

"וירא אלוקים את כל אשר עשה והנה

טוב מאד"

יצר
רע

יצר
טוב

"..שאלולי היצר הרע לא בנה אדם בית
ולא נשא אישה ולא הוליד...דווקא
ההתגוששות הפנימית בה מצוי אדם,
התשוקות והתאוות שהוא נמצא בשיח
איתן , דווקא הן מניעות אותו לפעולה
ועשיה.

○ **גמרא:** בזמן חורבן בית שני היתה עת רצון מלפני ה' ובוטל כוח העבודה זרה בעולם.

בעקבות כך הועלתה הצעה על ידי חכמים לנצל את הזמן המיוחד הזה ולבטל גם את יצר העבירה (יצר העריות). ביקשו רחמים ונתן הקב"ה בידם גם את יצר העבירה.

אמר להם הקב"ה: ראו שאם תבטלו יצר זה, יחרב העולם.
"חבשוהו תלתא יומי..ובעו (חיפשו) ביעתא (ביצה) בכל ארץ ישראל ולא אשתכח... (ולא מצאו).."

○ **"יצרא דעבירה"** - יצר העבירה בה"א הידיעה, הוא יצר התאוה בין המינים. בזכותו נוצרים חיים חדשים, ולכן הוא החזק ביצרים.. בלעדיו העולם עומד מלכת...

מימוש נכון של כל יצר מביא לבניין.
שימוש מוטעה ביצר עלול להמיט חורבן.

כך גם באשר ליצר התאוה בין המינים:
מימוש נכון עשוי להוליד חיים חדשים בעולם
ואילו שימוש לא נכון עלול לחולל נזקים
וקלקולים גדולים.

המילה **"יצר"** מכילה קשת רחבה של דחפים ועוצמות אצל בני האדם: דחף לכבוד ולשלטון, להתקדמות ולצמיחה, להתמלאות פיזית וחומרית וגם למילוי תאוה מינית. חז"ל הדריכו את האדם שהוא צריך לעבוד את הקב"ה ב"שני יצריו"

"ואהבת את ה' אלוקיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך"

**בכל לבבך- בשני יצרייך,
ביצר הטוב וביצר הרע.**

מה משמעותה של עבודת ה' ביצר הרע? הרי הוא רע!! זהו היצר המפתה אותנו לחטוא וכיצד ניתן לעבוד בו את ה'?

○ פירוש תפארת ישראל:

המאפיין של היצר הרע הוא "**האש**" .. אותה בעירה פנימית התשוקות, התאוות, הדברים שאדם חומד.. כל אלו הם כוח חזק מאד בנפש, ואת הכוח הזה על האדם לרתום לעבודת ה' שלו – שתהיה בה את אותה התלהבות ואת אותה האש שמכניס היצר הרע לחייו של האדם.

"ששתמש באש דיצר הרע כמו החמדה והתאוה והכעס והגאווה...להתלהב עצמו לפעולת המצווה ולעשיית מעשים טובים.."

"הוי עז כנמר...לעשות רצון אביך שבשמים.."

"למה עזות כמו חיות טורפות.. כמו נמר ?

ולמה לא " הוי עז כמו כל הצדיקים אברהם, יצחק ויעקב...."
אלא הכוונה היא לגלות לנו את החכמה הנפלאה איך נוכל להפוך את התאוות הרבות לסיבות אמצעיות להוציא מעשים טובים מהכול אל הפועל. גם לכוחות האלו שבך יש מקום בעבודת ה'.
תעבד את ה' עם כל ה"**מאד**" שבך.

מההלכות האיסורים הציונים בעיני צניעות יש מי שמתרשם שמטרת התורה היא לצמצם את כוחות החיים של האדם. אך במובן העמוק מגמת התורה היא הפוכה לגמרי: **לבחור בחיים** זה לבחור **לא** להיות כל היום בניסיונות ובפיתויים. ככל שאני נמצאת בסביבה עמוסת גירויים כך תשומת הלב שלי מוסעת מעצמי ומהדברים החשובים בחיים

"ובחרת בחיים"

שחיה
מעורבת
וריקודים
מעורבים

איסור
ייחוד

איסור
קירבה

מבט
נקי

ההלכה עוזרת לאדם ליצור מציאות שתשמור עליו ותסייע לו ותקל עליו בהתמודדות עם מאבקי היצר.

מבט נקי

"ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עינכם אשר אתם זונים אחריהם"

הקב"ה ברא לנו עיניים בהן אנו מסתכלים ומפנימים את מה שקורה מסביבנו. העיניים נמשכות אחרי היפה, ויש גם ברכות שאנו מברכים כאשר אנו רואים מראות טבע יפים.

ליופי יש תפקיד בעולם.

אלא שצריך לדעת איך להתמודד ולא ליפול בעקבות מראה עיניים ובמיוחד בגיל הנערות.(ההתבגרות)

הראי"ה קוק: רגשי היופי מפתחים כוחות השכל ומגדילים גם כן את כוחות הנפש הטובים...ולכן לא לחינם נברא הרגש הגדול הזה באדם ולמרות כל השבח שיש ביסוד היופי בכל זאת על פי רוב יאלץ ההכרח לדחותו, בפרט בימי הבחרות(ההתבגרות)מפני ההפסד המוסרי שעלול לבוא לרגליו.

היופי מרומם את כוחו של כל אדם, איש ואישה.
אך עם זאת טמונות סכנות רבות כשמדובר על מראה שמושך ומפתה את הלב למקומות אסורים וגורם להתנהגות לא נכונה, ובעיקר במה שקשור לאורחות חיים של צניעות.
יש מצבים בחיים שסכנה זו גדולה יותר והיא בגיל הנערות.(ההתבגרות)
ההדרכה המעשית היא לדחות את המשיכה או כל מעשה ממשי אחר הבא בעקבות היופי, עד אשר ייבנה טוב יותר בניין האישיות הדתית והמוסרית של הנער והנערה

"ולא תתורו אחרי **לבבכם** ואחרי **עינכם** אשר אתם זונים אחריהם"

רמב"ם-

"המסתכל בעריות
מעלה על דעתו
שאין בכך
כלום... שהוא
אומר: וכי בעלתי
או קרבתי אצלה?
והוא אינו יודע
שראיית העיניים
עוון גדול שהיא
גורמת לגופן של
עריות שנאמר
"ולא תתורו אחרי
לבבכם ואחרי
עינכם"

רש"י- "הלב והעיניים הם מרגלים
לגוף ומסרסרים לו את העבירות.
העין רואה והלב חומד והגוף עושה
את העבירות.

לקח טוב-

" פלגי מים ירדו
עיני על לא שמרו
תורתך"
ההדיוטים רואים
דבר אסור ודבר
ערוה ואומרים
מה בכך?

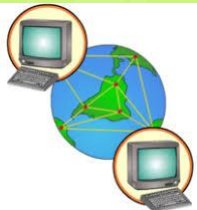
○ האיסור הוא להתבונן במקומות המכוסים.. אך ודאי שאסור גם במקומות שאינם צריכים להיות מכוסים או בפעולות ותנועות גוף **שגורמות הנאה או התעוררות מינית.**
האיסורים נכתבו בלשון זכר, אך מופנים גם לנשים.

○ **הרב אלי שיינפלד:** כאשר האדם מסתכל במקומות הלא צנועים, רגשות ויצרים מתעוררים בו. הראיה משפיעה לא רק על עינו אלא על כל איברי גופו. הלב מתרגש, הגוף מתפעל סף הגירוי עולה והתאווה מחפשת לה מפלט. כאשר הרגשת התאווה לא מגיעה לידי פורקן, האדם מתמלא תסכול.

לפעמים אדם לא משלים עם תסכולו ומחפש נתיבים שיוכל לממש את תאוותו.

○ הזמינות הגבוהה והקלה להסתכל במראות אסורים באמצעות מכשירים ניידים, רשתות חברתיות וערוצי טלוויזיה רבים, וכן פרסומות ענק, התנהגות ולבוש לא צנוע ברשות הרבים **מעצימה את הבעיה ומקשה מאד מאד על ההתמודדות.**

ולכן, צריך לעשות מאמץ גדול מאד לא ליפול ברשת היצרית.
איך שומרים על עצמנו לא ליפול ?

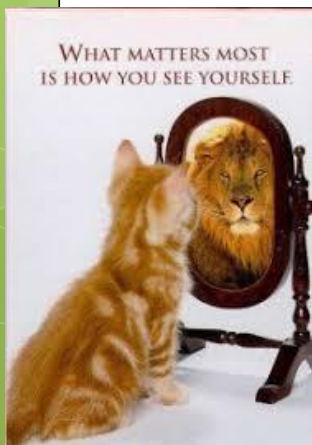
1. **להגביר מודעות** אישית לסכנות,
2. **לשלוט טוב** יותר על אותם יצרים ותנועות נפשיות,
3. **לא להיכנס** למקום בו יהיה קשה מאד לעמוד בניסיון,
4. **להשתמש** בחסימות שונות למכשירים שבידנו.

הטכנולוגיה והזמינות השתנתה

אך יצרי האדם והמבנה הנפשי של בנים ובנות, לא השתנו.

יש להיזהר גם מהתמכרות
לצפייה בתכנים אסורים ולא ראויים.

ספר החינוך: מכל מה שהזהירו חז"ל אין אדם רשאי לזוז ממוסרם הטוב, ואף על פי שהוא מוצא את עצמו חשוך התאוה קצת (שמרגיש שהיצר אצלו חלש מאד), לא יאמר: כיוון שאני מוצא עצמי כן מה איכפת לי אם אסתכל בנשים כי יודע אני שלא יתעורר מיצרי בכך, שהרבה אמרו כך ונכשלו.

ועל זה אמרו חז"ל כי היצר בתחילה חלש מאד והולך ומתחזק על האדם בהרבה.

אין לנו לפרוץ אפילו גדר קטן בעניינים אלו כלל וכלל.. אלא לשמור כל ההרחקים שהורנו חז"ל..

ובמה שלא הזכירו חז"ל יש על כל אחד לעשות כפי מה שימצא את גופו מוכן...ואם צריך עוד גדר, שיגדור עצמו.

לפי שענין זה קשה מאד ויצר הרע חזק בו על כן צריך כל אדם להרבות בשמירה.

ונוהגת בכל זמן ובכל מקום בזכרים ובנקבות.

שגם להן אסור להרהר אחר האנשים זולתי בבעליהן,

שעליהם ראוי להמשיך כל חשקן וחפצן,

וכן יעשו בנות ישראל הכשרות.

הנזקים בצפייה במראות לא צנועים

1. המשיכה להתבונן במראות לא צנועים **מרגילה את המתבונן להתייחס לאישה כאל אובייקט מיני**, כחפץ, שאמור לספק צורך ביולוגי פיזיולוגי לצופה בה ולא כאל אדם יציר כפיו של הקב"ה, אישיות עם תוכן ומהות.

2. כמו כן בצפייה זו יש **בזבוז זמן**, אין בה תועלת ממשית מלבד הפקה של הנאה מדומה.

3. יש **בה פגיעה באינטימיות** שעלולה להיווצר כשבחור או בחורה בונים לעצמם עולם דמיוני של איך נראית זוגיות מינית ללא קשר למציאות, מתוך הסתכלות בשחקנים ובסרטים שנערכו באופן מגמתי.

4. **ההרגשה שאחרי**, תחושת החרטה, הבדידות, והידיעה העמוקה על הנפילה, רק מקשה ומסבכת את עיצוב בניין האישיות של האדם.

המיניות של האדם- האיש והאישה,

**נועדה ליצור ולהמשיך חיים בעלי ערך ומשמעות
ולא לשם מילוי דחפים וסיפוקים אישיים.**

יש משהו אגואיסטי בתאוה לצפות בתכנים אסורים.

k50108224 fotosearch ©

הרב חיים הכהן-החלבון:

שורש התאוה הוא קטנות הדעת, שמבקש לספק את הנאותיו ותשוקת עצמו.

כי עיקר היצר הוא אגואיזם ונפילה בתאוה מלבה ומחזקת את שקיעת האדם בעצמו ומפתחת את התמקדותו במאווייו האישיים בלבד...

למעשה התאוה החומרית היא הרובד הכי פרטי.. שנהנה לעצמו בלבד.

נמצא שמי ששטוף בתאוות, אינו יכול לפתוח דעתו ולהרחיבה, כי מעשיו ונהירתו אחרי התאוה מזינים בכל עת את האגואיזם... לכן התאוה החומרית מולידה גם גסות המידות, ככעס, יהירות וקנאה.

על כן חובה על האדם לשמור עצמו מכל פגמי התאוה ובייחוד מתאוות העריות. לשמור עינו וקדושת מחשבתו, לשמור פיו ולשונו מדבר רע, במקביל עם עבודתו בתיקון התאוה והיצרים, יהי מרומם את עצמו בדיבור גדלות האורה המעודדים את הנשמה...

ויעלה הדבר גם לחיזוק כח המאבק ביצר התאוה.

I ♥ ME

איסור קירבה (איסור נגיעה)

על פי ההלכה, איסור קירבה בין המינים איננו חל רק על קיום חיי אישות בין איש ואישה שאסורים זה לזה, אלא גם על קרבה פיזית ביניהם.

בשאלה ההלכתית האם איסור נגיעה הוא איסור דאורייתא או דרבנן נחלקו הראשונים.

רמב"ם: הבא על ערוה מן העריות דרך האיברים או שחבק ונשק דרך תאוה ונהנה בקירוב בשר הרי זה לוקה מן התורה שנאמר: "לבלתי עשות מחוקות התועבות" ונאמר: "לא תקרבו לגלות ערוה" כלומר לא תקרבו לדברים המביאים לידי גילוי ערוה.
לפי הרמב"ם - כל נגיעה באישה אסורה מהתורה.

והאיסור עומד בפני עצמו.

רמב"ן - כל נגיעה באישה שאינה חיי אישות אסורה מדרבנן.
סייג שלא יגיע למעשים אחרים.

משמעות מחלוקת הראשונים איננה רק בגדר ההלכתי, אלא מלמדת על מחלוקת עקרונית על סיבת איסור הנגיעה.

הר' קוק: כאשר הקירבה היא בקביעות, גם הרמב"ן מודה שהאיסור מהתורה.

בין אם האיסור הוא מדאורייתא או מדרבנן יש להקפיד עליו בדומה לכל איסור שבתורה ובדברי חכמים. כוחו של יצר העריות הוא יצום וצריך להעמיד גדרות וסיגים כדי לא להכשל.

שו"ע - הלכה כרמב"ם.

○ בהמשך, מצורפות כמה שקופיות
להרחבה בנושא של
"שמירת נגיעה".

שקופיות אלא אינן למבחן הבגרות,
אלא חשובות במבחן החיים.

**שקופית זו אינה
לבגרות!
היא חומר לחיים.**

נוגע, לא נוגע: כיצד התחלתי לשמור נגיעה

18/03/2018 ניר מנוסי ביקורת תרבות, חוויות תשובה, מאת ניר מנוסי

◉ **התובנה השניה** הייתה, שמודל ה"חברות" שאימצנו יוצר זוגיות מתוחה ביותר, הגובה מחירים גבוהים ביותר. המודל מורכב מאינטימיות גופנית מלאה מצד אחד, עם מחויבות חלקית ובלתי-מוגדרת מצד שני

◉ **לחוסר ההתאמה בין העוצמה הגבוהה של האינטימיות**

לעוצמה הנמוכה של המחויבות יש השלכות רבות.

כך למשל, כאשר כל צד יודע שמותר לו לעזוב בכל רגע, ושלשני מותר אותו הדבר בדיוק, אפשרות הפרידה, והבדידות שתבוא אחריה, רובצת כשכבת עננים מעל הזוג, ויורדת כערפל בכל אימת שמתעורר קושי ביחסים. בדמיוני הצטיירה מיטה זוגית, שליד כל אחד מצדדיה מהבהב חרישית, על סף המודע, שלט **Exit** קטן, כבצדדי אולם קולנוע. **חיים בכוננות פרידה.** אחד מתוצרי הלוואי העגומים יותר של הדבר הוא הכנת תוכניות מגירה לקראת תרחיש של עזיבה, וזאת בדמות יצירת חצאי-פלירטים עם אנשים אחרים, אל חיקם נוכל להימלט בשעת הצורך (דבר שהפך בינתיים לתופעה מוכרת הנקראת. (Trading up)

**שקופית זו אינה
לבגרות!
היא חומר לחיים.**

○ הוסיפו לדבר הזה את העובדה, שרוב האנשים עתידים לעבור מספר קשרים כאלה, לעתים מספר רב מאד. גם לדבר הזה (שאף לו הסוציולוגים העניקו שם, "מונוגמיה סדרתית") יש השלכות מרחיקות לכת.

**בפעם הראשונה, בקשר הראשון, המגע המיני הוא מרגש
בטירוף,** חשיפה ראשונה של גופנו לאדם אחר והיחשפות
ראשונה לגופו שלו. הפיזי והרגשי לחלוטין בלתי ניתנים להפרדה
במצב זה.

אך כאשר מגיעה הפרידה הבלתי-נמנעת, השניים ניתקים זה
מזה: הגוף מגלה שהרגש לא היה נצחי כפי שחשב, ומתפכח.
הלב שהצטלק מגלה שהמגע הגופני מתעתע, ומתקשח.
כאשר מתחיל **הקשר השני**, את הגוף קל יותר לחלוק, כי זו לא
פעם ראשונה, אך את הלב חולקים פחות בקלות, מאותה סיבה
בדיוק. דבר זה רק מתעצם **בקשר השלישי והרביעי**. ככל
שהגוף עובר '**הזלה**' הלב עובר '**התייקרות**'. ככל שהגוף
מתערטל הלב מתערל.

**תוצר הסיום של התהליך הזה הוא אדם שגופו 'משוחרר'
לגמרי, שמין עבורו הוא כמו ללכת למסעדה,
אך שלבו ספון במקלטי-מקלטים ואינו ניתן לאיש.**

**שקופית זו אינה
לבגרות!
היא חומר לחיים.**

שאלה:

שלום וברכה... קוראים לי יעל, אני בת 16 ויש לי חבר
כבר שנה. אנחנו קשורים זה לזו ואוהבים מאוד, ואני
מקווה שאפילו נתחתן יום אחד.

אני חייבת לומר שקשה לי מאוד עם הקטע של "שמירת
נגיעה". אני יודעת שאצלנו זה לא סתם עניין פיזי-
חיצוני, אלא ביטוי אמיתי לאהבה שלנו. אני גם חזקה
ויודעת לשמור על הגבולות שלי ובטוחה שזה לא יגרום
להגיע לדברים לא טובים. אז מה הבעיה בעצם?

**שקופית זו אינה
לבגרות!
היא חומר לחיים.**

○ **שלום יעל.** הרבה אנשים חושבים ששמירת נגיעה היא מעין גדר שנועדה לשמור עלינו מלהיגרר לדברים חמורים יותר. זוהי פשוט טעות. מדובר באיסור העומד בפני עצמו, שמקורו מהתורה (זו דעת הרמב"ם וכך נפסק בשולחן ערוך), והוא נלמד מהפסוק "איש איש אל כל שאר בשרו לא תקרבו לגלות ערווה" שהוא פסוק מהתורה, ומופיע בויקרא יח, ו. התורה לא אוסרת רק גילוי ערווה ממש, אלא כל התקרבות לזה. וכמו שהאיסור לאכול טרף אינו מחשש 'שמא נתדרדר למשהו חמור יותר', אלא בעייתי בעצמו, כך גם כאן.

○ צריך להצטער מאוד על התפשטות הביטוי "שומר נגיעה", שיוצר רושם שגוי כאילו מדובר באיזה מנהג חסידות או חומרה של צדיקים עליונים. ממש לא. מדובר בדין תורה פשוט ומחייב (ובאותה מידה היה גם אפשר לומר "אני שומר חזיר"...). יהודי שנאמן לדבר ה' הולך אחריו גם כשזה קשה וגם כשזה לא מובן. אחרי ההקדמה הזו ננסה להציע כמה כיווני חשיבה שיעזרו לנסות להבין מה עומד מאחורי העניין.

○ **בסך הכול נגיעה קטנה, חיבוק, נשיקה. על מה כל הרעש?**

**שקופית זו אינה
לבגרות!
היא חומר לחיים.**

- א. **סדר נכון** – התורה מלמדת אותנו שכדי לבנות קשר עמוק, מְסַפֵּק וארוך טווח חייבים ללכת לפי הסדר. להתחיל מבפנים – מחיבור עמוק ויציב של הנפש, ורק כשלב המשך יבוא המעגל החיצוני של החיבור הפיזי.
- ב. **מסנוור ומבלבל** – קשר פיזי יוצר במהירות חוויות עוצמתיות ומחולל אשליה של קירבה גדולה וחיבור, למרות שלא תמיד יש לזה כיסוי נפשי. נשיקה קטנה גורמת לתחושה עזה של קירבה בעוד שייתכן שמבחינה אובייקטיבית יש פער גדול בין הצדדים ובעיות בהתאמה שלהם.
- ג. **אין אהבה בלי אחריות** – חז"ל אסרו לחיות יחד עם אישה אם נמצא פסול בכתובה. הסיבה לכך היא שכדי שקשר גופני ינבע מהמקום הנכון והוא יהיה כנה ואמיתי ולא סתם זול ונצלני, חייבת להתלוות אליו אחריות ומחויבות. אחרת, יש חשש שזו לא באמת אהבה, אלא אהבה עצמית. ממילא, בחברויות בגיל הנעורים כשאין שום מחויבות אמיתית לקשר, לא נכון לקיים קשרי גוף.
- ד. **מתרגלים לקשר חיצוני** – בגיל צעיר, כאשר עדיין לא בשלים לקשרים עמוקים, קשר פיזי מרגיל את האדם לקשר חיצוני, כשעניינים כמו מראה, לבוש והתבטאות תופסים מקום מאוד מרכזי ולא דווקא האופי והאישיות. כשמתרגלים לזה, גם כשגדלים קשה להשתחרר מהדפוס הזה.

**שקופית זו אינה
לבגרות!
היא חומר לחיים.**

ה. **הראשונות** היא דבר בעל עוצמה אדירה. מי שיבזבז אותה על קשרים לא רציניים ו'משחקי אהבה' של ימי הנעורים, כשיגיע בבוא היום ל"דבר האמיתי", יגלה שאיבד את הטעם הייחודי של הבלעדיות של הפעם הראשונה. מגע הקסם הוא דבר יקר שחבל לחלוק אותו עם מי שאַת לא בטוחה במאה אחוז שאת הולכת לחלוק איתו את החיים שלך. כשאין ראשונות קיים גם חשש של השוואות, אפילו שלא במודע, לחוויות מן העבר, שיאפילו ויפגעו מאוד בקשר הנוכחי.

ו. **סף הרגישות** – אחד הדברים הנפלאים שנטע בנו הבורא זו רגישות טבעית וכוחות משיכה כלפי המין השני. אלו דברים נפלאים שנועדו לחבר ולחזק את הקשר בין בני הזוג. זלזול בשמירת נגיעה כמו גם חוויות לא צנועות אחרות (ים מעורב, סרטים לא מבוקרים וכדו') גורמת לרגישות הטבעית שלנו להתקהות ולהישחק. כשאדם כזה יגיע לרגע האמת וירצה לחוות ולהתרגש מהקשר עם בן זוגו האמיתי, הוא יגלה שאיבד את היכולת הזו. מי שהתרגל לשים חמש כפות סוכר בקפה שלו, כבר לא יוכל ליהנות מכוס עם כף אחת. זה כבר "לא מתוק" לו יותר...

ז. **חומר נפץ** – "אין אפוטרופוס לעריות", פירושו הוא שכשאנחנו עוסקים בכוחות וביצרים כל כך גדולים, אי אפשר לסמוך על שום דבר. אין אדם בעולם שיכול לומר על עצמו בביטחון "לי זה לא יקרה", "אני אעשה רק את זה ולא טיפה יותר". הרי אדם לא מכיר את עצמו בכל המצבים, ועל אחת כמה וכמה שאינו מכיר את הצד השני. אי אפשר לדעת עד להיכן הדברים יתגלגלו. להדליק שריפה ענקית די בגפרור אחד. אך לכבותה צריך מים רבים שלא תמיד מצויים.

**שקופית זו אינה
לבגרות!
היא חומר לחיים.**

- ח. **מדרון חלקלק** – שמירת הנגיעה עכשיו אינה דילמה נקודתית אלא החלטה עקרונית. בַּמָּה אני מאמין ואיך אני מנהל את החיים שלי. האם אני נאמן לדבר ה' או לא. המרחק בין לגעת לפני הנישואין בחברה שלך לבין לגעת אחרי הנישואין בנשים אחרות שאינן נשואות לך, אינו כה גדול. מי שלא מבין על מה אנחנו מדברים שייצא לרחוב ויראה איך נראים היום יחסי גברים-נשים בעולם המערבי כשכל הגבולות נפרצים. מי שיזלזל בשמירה על התחום הזה, בקלות עלול גם לסגת אחורה מבחינה רוחנית בתחומים נוספים.
- **יעל, אין ספק שמדובר בניסיון גדול. אבל המחיר של ויתור על קדושת הנגיעה - גבוה, והפרי של השמירה יקר ומתוק. ככל שתהיו עכשיו גיבורים יותר כך מה שתוכלו לבנות אחר כך, בבוא היום, יהיה חזק יותר. אני רוצה לאחל לך שתגיעי בעז"ה לחתונה שלך עם 100% כוחות של אהבה מבלי לבזבז אפילו טיפה אחת קודם. בהצלחה!**

שקופית זו אינה
לבגרות!
היא חומר לחיים.

ידיד טוב שלי, עורך דין מצליח העוסק בתחום של אישות וגירושין, ייצג פעם אחת אישה במשפט ארוך נגד בעלה. היא תבעה ממנו גט לאחר שהתברר לה שבגד בה במשך שנים, וניהל רומן ממושך עם המזכירה שלו. בסופו של דבר הדיינים פסקו לטובתה והיא זכתה בכל תביעותיה. לאחר שהסתיים הדיון ניגשה האישה אל הדיינים, וביקשה להודות להם על מה שעשו למענה. היא הושיטה את ידה אל הרב, אב בית הדין, ללחוץ את ידו לאות תודה. הדיין לא הושיט יד בחזרה, ואמר לה בנימוס שהוא אינו לוחץ יד לנשים. בשלב זה לא יכלה האישה להתאפק והתפרצה לעבר הדיינים: "אתם הרבנים הגזמתם לגמרי! מה רע בלחיצת יד תמימה לשלום בין איש לאישה? ממה אתם מפחדים כל כך? שום דבר רע לא יקרה מזה..."

הדיין סימן לה להתקרב, ולחש לה את המילים הבאות:
"את זוכרת את הרומן בין בעלך למזכירה שלו? **בדיוק ככה הוא התחיל...**"

מכאן ואילך ממשיך החומר לבגרות.

מכתבי חיזוק לנוער בנושא שמירת נגיעה..

○ **בתשובה לשאלתו של זוג, נער ונערה שהיו חברים ושביקשו לברר את מהותו של איסור נגיעה, כתב הרב אלימלך בר שאל:**

שניכם אינכם רואים בנתינת היד רק ענין של נימוסין אלא ענין של חיבה. והרי כאן נעוץ יסוד האיסור של קריבה.

לגוף חיים ומסגרת משלו, ולנפש חיים ומסגרת משלה.

קרבת נפש פירושה **אהבה**, ואילו קרבת גוף פירושה **תאווה**.

קרבת גוף ונפש פירושה **מזיגה**, והיא מותרת וקדושה רק **בנישואין**.

צעיר המכיר צעירה, טבעי שהיכרותם מעירה רגשות ורצונות גם יחד...

כל פעם מתקרבים יותר ויותר... והולכת ומסתלקת גם הבושה מחמת ההרגל המקרב.

וברגע מסוים ובאורח בלתי צפוי כביכול לשניהם, קורה מה שלא יכלו להעלות

על הדעת לפני כן. קורה הכל ממש.

אין איש רשאי לומר: אני איעצר לפני החיץ הסופי.

אין כלל חיץ כזה בשביל כאלה הנמצאים בתוך תחום חיי הגוף. הכל עלול לקרות.

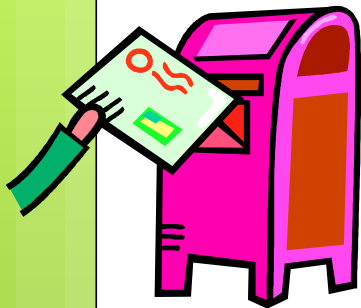
ועובדות לאלפים הן המעידות על סכנה ודאית זו...

כבר אמרו חז"ל "אין אפוטרופוס לעריות" (תלמוד בבלי, כתובות יג, ע"ב)...

כדי להדליק אש גדולה אין צורך ביותר מגפרור אחד. כדי לכבות אש גדולה יש צורך בהרבה מים, ולא תמיד הם מצויים בו ברגע.

וביחוד אצל צעירים כאלה אשר עדיין רחוקים הם מכל זה עד עתה...

סיכום המכתב של הרב אלימלך בר שאול:

יש הבדל בין מגע של חיבה (מגע שיש בו ביטוי לקרבת נפש) לבין מגע של נימוס.

בנישואין ישנו מיזוג של גוף ונפש למהות אחת.

יחסי האישות בין איש ואשתו מציינים את מכלול החיבורים ביניהם בכל הרבדים - גופני, נפשי ורוחני. אולם בני זוג שעדיין לא נשואים אסורים במגע זה... ולכן עליהם

להציב מראש גבול מאד ברור בתחום זה.

(האם זה אפשרי ??)

ככל שיש יותר הרגל יש פחות בושה.

דברים נוספים בעניין כתב הרב יוסף צבי רימון בהתייחסות למגע בין המינים בצבא, ודבריו נכונים לכל מצב.

המגע בין איש לאשה הוא דבר בעל משמעות עליונה וצריך להיזהר ולהשתמש בו רק לחיבור שבין איש לאשתו.

שימוש במגע זה עם נשים אחרות - פרט לכך שיש בו קשר לא נכון ולא מתאים (ופעמים רבות כלול בגדרי איסור עריות) הרי שיש בכך **הפסד והכהייה** של דבר חשוב כל כך דבר שמוריד את קדושת החיבור שבין איש לאשתו.

דבר שמחליש וממעיט את הקדושה המיוחדת שנתן הקדוש ברוך הוא במגע זה כשהוא מנוצל לצורך שאליו הוא נועד, לצורך של "וַיִּדְבֶּק בְּאִשְׁתּוֹ וְהָיוּ לְבָשָׂר אֶחָד".

דווקא העליונות של המגע היא המביאה לידי כך שהוא צריך להיות שמור היטב **למטרות מסוימות** (וגם הן בחדרי חדרים)

כשם שעל יהלומים

שומרים בצורה סגורה ומיוחדת.

○ עד עכשיו דובר על מגע של חיבה.. מה הדין במגע שאיננו מתוך חיבה...
שאלה להלכה....

הר' פיינשטיין מתייחס לשאלה האם מותר לאדם להיות במקומות שבעל כורחו יהיה בהם מגע בין המינים (למשל אוטובוס צפוף...)

והוא פוסק כי רק מגע של חיבה אסור.. ולכן במקום צפוף שאין ברירה לאדם,

אין בכך עבירה. **"שהנגיעה בלא מתכוון מחמת שאי אפשר לו להיזהר.. אין זו דרך תאוה וחיבה"**

אך מי שמרגיש כי הסיטואציה הזו גורמת לו להרהור עבירה....ישתדל להימנע.

ואם אין ברירה ..יחזק עצמו בדברי תורה וישתדל להסיח דעתו..

איסור ייחוד

ייחוד הוא איסור על איש ואישה שאינם נשואים זה לזה להיות במקום שבו אנשים אחרים אינם באים אליו ואינם יכולים לראותם, כגון בבית נעול או בלילה במקום חשוך. איסור זה חל על כל איש ואישה בין אם הם רווקים, גרושים אלמנים או נשואים לאחרים.

רמב"ם: "גזל ועריות נפשו של אדם מתאווה להן ומחמדתן" ואין אתה מוצא קהל בכל זמן זמן שאין בהם פרוצים בעריות. ולפיכך כל אדם צריך להתאמץ וליצור בחייו אווירה של קדושה ולשמור על טהרת המחשבה ובדעת נכונה כדי להינצל מהן.... ובעיקר להיזהר מהייחוד (להיזהר שלא להיות גבר עם אישה יחד במקום מבודד)

משום שהוא **"הגורם הגדול"** להביאם לידי עבירה.

כאשר נמצאים בחברת אנשים יש יותר בושה,
יותר חשש שמשהו יראה אותם,
יותר קשה להגיע לידי עבירה.

○ **בעל ספר החינוך** - איסור ייחוד הוא מהתורה בלי קשר לשאלה אם יקרה ביניהם משהו (למשל ייחוד עם זקנה..). עצם הייחוד הוא איסור תורה. אסור להתייחד עם כל העריות כי הייחוד גורם לגילוי עריות. חוץ מן האם עם בנה והאב עם ביתו והבעל עם אשתו נידה שמותרין.

○ **רמב"ם** - איסור ייחוד מקורו בדברי קבלה/דרבנן.

המותרים בייחוד:
הורים וילדיהם ,

איש ואשתו גם כאשר האישה נידה ,
אח ואחות (אסור ייחוד קבוע כגון מגורים משותפים
לאורך זמן..).

● בזיקה למציאות החיים בימינו, כתב הרב יוסף צבי רימון סיכום של הלכות ייחוד,

ובו הגדרות מתי חל איסור ייחוד ומתי הוא איננו חל:

● הגדרת ייחוד - באופן כללי, מדובר בהימצאות במקום שבו אין אנשים שרואים אותם או שעשויים להפתיע אותם, ולכן מצב זה מאפשר לבצע עבירה. הימצאות במקום כזה אוסרת אפילו אם ההימצאות קצרה ביותר.

א. ייחוד של איש ואשה מעל גיל שנים עשרה - אסור מן התורה.

ב. ייחוד של איש וילדה עד גיל שנים עשרה - אסור מדרבנן.

ג. ייחוד של איש אחד ושתי נשים - אסור מדרבנן.

היתרים בייחוד:

1. **פתח פתוח:** אם הדלת פתוחה לרשות הרבים אין איסור ייחוד. כאשר מדובר

על דלת סגורה אך לא נעולה - אם מדובר בקומה אחרונה וכד', שאין שום סיכוי שייכנס לשם אדם, יש בכך איסור ייחוד. אולם, אם מדובר במציאות שבה אמנם לא סביר שייכנס לשם אדם, אך יש סיכוי מועט שייכנס ואדם היה חושש לעשות מעשה עבירה מבלי לנעול את הדלת - נחלקו הפוסקים האם יש בכך היתר, למעשה ראוי להחמיר בכך ודי להשאיר מעט מן הדלת פתוחה, ההיתר של פתח פתוח קיים גם בחלון, אבל במקרה זה, צריכים להיות במקום שניתן לראותם דרך החלון.

2. **בעלה בעיר:** נחלקו הפרשנים על הגמרא האם יש היתר ייחוד כשבעלה בעיר,

כלומר כאשר בן הזוג של אשה נשואה נמצא באזור. היתר זה מבוסס על ההנחה שהבעל יכול להגיע בכל רגע ואזי האשה תחשוש להגיע למצב עבירה. רוב הפוסקים פסקו להתיר ייחוד במקרה זה.

3. **שומר:** מותר להתייחד עם אשה כשיש שם ילד או ילדה מעל גיל חמש. היתר

זה מבוסס על ההנחה כי הילד לא שומר סוד והאיש והאשה יתביישו ממנו.

בלילה, בשעה שרגילים לישון צריך שני שומרים, אך במקרה זה ניתן להקל גם כששניהם ישנים כיוון שתמיד יש חשש שאחד יתעורר לפתע. ניתן להתיר ייחוד עם אשה, כאשר נמצאות שם גם אמו, בתו או אחותו של המתייחד.

4. **מכונית:** איסור ייחוד קיים גם במכונית, כי יש חשש שמא יעצור... לכן הנסיעה מותרת רק כשניתן לראות מה שקורה במכונית (אור יום או פנסי רחוב) וכאשר מידי כמה דקות עוברת מכונית. אם עוברות מכוניות אך יש חושך, ניתן להקל ע"י הדלקת אור במכונית... בשעת הדחק או במקום של סכנה, ניתן לקחת טרמפיסט גם כאשר לא קיימים התנאים הנ"ל) ומ"מ ראוי להדליק אור במכונית), כיוון שבשעת הנסיעה לא קיים חשש למעשה עבירה, וכאשר יעצרו יש בדרך כלל מכוניות נוספות) או מחסומים צבאיים עם אנשים נוספים), ואם יעצרו באמצע הדרך יחששו שיעצרו לידם מכוניות. ובפרט יש מקום להקל במקרה זה בכביש שאי אפשר לעצור בו) או שמסוכן לעצור בו). ומכל מקום כל זה הוא בשעת הדחק. אך באופן נורמאלי צריך להקפיד על התנאים הנ"ל גם בנסיעה במכונית.

5. **בן ובת שהולכים לטיול:** אם נמצאים בתוך בית צריכים להקפיד על התנאים הנ"ל.

אם נמצאים בחוץ, צריכים להיות במקום שיש בו תאורה ושמדי פעם עוברים שם אנשים. אין זה צריך להיות מקום המוני, אך בהחלט לא מבודד. דווקא במקרים כאלו, צריך להקפיד יותר על דיני ייחוד, ובעיקר בבן ובת שיש להם כבר קשר ארוך או אחר אירוסין. כמובן, שגם לאחר דיני ייחוד צריך להקפיד על דיני צניעות, ודיני ייחוד כשלעצמם אינם ערובה להתנהגות באופן צנוע.

○ אחד המצבים שאנשים נוטים להקל באיסור ייחוד
הוא כאשר בני זוג נפגשים כדי להכיר...ובמיוחד אחרי
שכבר התארסו.

○ מצב ביניים זה שהחתונה כבר נמצאת באופק,
הוא אתגר לא קל לזוגות רבים
אבל אין שום הקלה באיסור ייחוד
או באיסור נגיעה..
עד לחתונה ממש.

○ איסור ייחוד חל לא רק על בחור ובחורה אלא גם בנוגע לאיש ואישה בוגרים יותר שבטוחים בוודאות כי לא ייכשלו בשום איסור.

ההימצאות במקום מבודד/חדר סגור יוצרת **קירבה אינטימית** שהיא בעייתית בפני עצמה.

"**אין אפטרופוס לעריות**" מלמד שאין אדם צריך לבטוח בעצמו במצבים אלו והוא לא יכול לדעת בוודאות לאן יגיעו הדברים.

התבודדות של איש ואישה שאינם נשואים זה לזה יכולה להתדרדר למקרים שאין חזרה מהם, החל מהטרדות מיניות, מגע פיזי שלא מתוך רצון ושליטה ועוד.

○ האתגר של בניית חיים טהורים,

הרצון לשמור את מימוש של הכוחות המיניים באדם
לעת המתאימה

והקושי שבהתגברות פעם אחר פעם,
כל אלה אינם פשוטים כלל.

○ ובכל זאת, **השמחה שבהצלחה והסיפוק העמוק**

שמלווה חיים של גבורה, מעניקים כבר בהווה
משמעות ותוכן לסייגים ולהתגברות.

○ בע"ה כשתבוא העת להשתמש ביצר בקדושה,

כחלק מיחסים מלאים שבין איש ואשתו,

משמעות זו רק תלך ותגבר

תלך ותעמיק.

שחיה מעורבת

במסגרת השמירה על צניעות וקדושה, אסורה רחצה מעורבת של בנים ובנות בים או בבריכה או בכל מאגר מים אחר. העובדה שבמקומות אלו הלבוש איננו צנוע, די בה כדי לאסור את הרחצה המשותפת ואת השהות המשותפת ליד מקור מים.

הרצי"ה : למרות שכול החבר'ה שוחים מעורב...

ו"כך התרגלנו" ההרגל אינו תירוץ מול דבר אסור. זו תשובה שטחית. אין על רחצה מעורבת שום תירוץ חוץ מן היצר. ברור כי מדובר בסיטואציה לא צנועה שמעוררת את היצר ולכן היא אסורה.

האם צריך לפייס את היצר? כנגד היצר "חונן באדם דעת".

כיצד ניתן
להתמודד עם
לחץ חברתי
בתחום הזה?

ריקודים מעורבים

ריקוד כביטוי של שמחה הוא דבר מבורך וטוב, אך ריקודים מעורבים אסורים. בריקודים מעורבים גם אם אין מגע בין המינים, המבטים גוררים אחריהם הרהורים והם גם פוגעים במעמדן של הבנות, בשל הפיכתן למוצג, לחפץ, שמתפעלים מהחיצוניות שלו ולא מהתוכן הפנימי.

- ◉ **הבן איש חי:** גם במצב בו נשים רוקדות לבד, לעיני הגברים, יש בכך איסור משום שיש בזה גירווי היצר הרע... (ולכן יש לשים מחיצה)
- ◉ **הראי"ה קוק:** האיסור על ריקודים מעורבים מהותו הוא נתינת כבוד וערך לנשים ואי הפיכתן לאובייקט מיני וחיצוני.

כיצד ניתן
להתמודד עם
לחץ חברתי
בתחום הזה?

מניעת הטרדה על רקע מיני.

החוק למניעת הטרדה מינית-

- כאמור, במצבים שבהם חל איסור ייחוד עלולים להתפתח קשרים שאינם ראויים בין איש ואישה, אבל גם במצב רגיל יש להקפיד על ניהול מכובד וצנוע של השיח בין נשים וגברים.
- במדינת ישראל חוקק חוק למניעת הטרדה מינית(1998) ובו הוגדר מה מותר ומה אסור בקשרים החברתיים בין איש ואישה.

עיקרי החוק:

- על פי החוק, ההטרדה המינית פוגעת בכבוד האדם, בחירותו, בפרטיותו ובשיווין בין המינים.
- ההטרדה וההתנכלות יכולות להתבצע על ידי גברים ונשים כאחד ולהיות מופנים לבני שני המינים.

○ המשך עיקרי החוק:

○ **המעשים האסורים:** הצעות או התייחסות מינית אל אדם שלא מעוניין בכך או תוך כדי ניצול מרות, וכן ביזוי והשפלה על רקע מינו או מיניותו של אדם עלולים להוות הטרדה מינית.

○ **המעשים הבאים אסורים גם אם נעשו באופן חד פעמי:** סחיטה באיומים, מעשה מגונה, התייחסות משפילה או מבזה המופנית לאדם ביחס למינו או מיניותו או נטייתו המינית.

○ **המעשים הבאים אסורים רק כאשר מתקיימות כל הנסיבות הבאות:**

○ התייחסויות המתמקדות במיניות או הצעות חזרות בעלות אופי מיני. האדם המוטרד הראה למטריד במילים או בהתנהגות שהוא אינו מעוניין, המטריד ממשיך בהתייחסות או בהצעות גם לאחר שאותו אדם הראה שאינו מעוניין.

○ **מה לא ייחשב הטרדה מינית?** כל סוג של אינטראקציה שאינה מינית וחיזורים שנעשים ברוח טובה מתוך הסכמה הדדית ורצון חופשי.

○ **פניות לסיוע:** מי שהוטרד או הוטרדה יכול לפנות לממונה במקום העבודה על התחום, או להגיש תלונה במשטרה ולתבוע פיצויים.

האיסור להטריד לבייש ולהביך

- כל הנאמר בחוק, **תקף ונכון גם על פי ההלכה**.
אלא שעל פי ההלכה אסור להטריד, לבייש ולהביך
אדם אחר ולגרום לו אי נוחות, **אף שלא בהקשר
המיני**.
- **ספר החינוך**: שהבושת צער גדול לבריות, אין גדול
ממנו, ועל כן מנענו האל מלצער בריותיו כל כך.
- **רבי יהודה החסיד**: איזו היא רציחה שאינה ניכרת
לעיניים והעונש גדול מאד והעבירה קלה וחמורה היא
למעלה? הוא הבושה. המבייש פני חברו ברבים או
מצערו בפני מי שמתבייש ומצטער.

○ **על פי ההלכה**, יש להימנע לחלוטין מהטרדות מיניות, לא רק מפני ההטרדה של האחר או האחרת והפגיעה הנפשית בו או בה, אלא מפני שנדרש מכל איש ואיש להתנהג בכבוד ובצניעות, בסגנון הדיבור, בלבוש, ובכל ההקשרים שביניהם, ואסור לאיש או לאישה לעשות פעולה שיש בה ביטוי או התגרות מינית כלפי בן המין האחר גם אם האחר אינו מרגיש מוטרד ואף מביע הסכמה:

○ **רמב"ם**: אסור לאדם לקרוץ בידיו וברגליו או לרמוז בעיניו לאחת מן העריות, או לשחוק עמה או להקל ראש ואפילו להריח בשמים שעליה או להביט ביופייה אסור.

○ **ספר החינוך:** ובעניין זה, היה מוכיח ירמיהו הנביא את אנשי דורו באומרו להם: " איש אל אשת רעהו יצהלו" כלומר, לפי דרכם, שנראה כאילו אינם מתכוונים לכך, ירמזו לנשי רעיהם רמיזות של ניאוף ומגביהין קולם בעניין שישמעו אותן הנשים ויתעורר יצרן אל אהבת הניאוף.

○ **הקריאה היא להתרחק ממעשים ומפעולות שיש בהם ביטויים מיניים באופנים רבים ושונים.**

○ **ספר החינוך(המשך):** ואין אפשר להגיד פרטי העניינים שידע האדם לעשות לקרב אליו דעת האישה. ולכן הזכירו חז"ל מהם קצת, ובשאר יזהר כל אחד ואחד לשמור עצמו לפי מה שיצמא את גופו, כי ה' יראה ללבב.

הריב"ש דן במקרה בו אישה התלוננה ששכן הטריד אותה. לאישה לא היו הוכחות או עדים, והאיש הכחיש את טענותיה לחלוטין. הריב"ש פסק כי לא ניתן להעניש את האיש רק על סמך טענות האישה, אך כדי למנוע הטרדות עתידיות, וגם על מנת להרתיע אחרים הוא הורה לשואלים את ההלכה הבאה:

הריב"ש: אבל כדי להפרישם מאיסור, ראוי לצוות עליו בכח נידוי, לבל ידבר עמה מטוב ועד רע, וכן שלא ידורו בשכונה אחת. וכן אם מוחזק בעינכם כחשוד על העריות, אף אם אין עדים, ראוי לגעור בו בנזיפה ולאיים עליו שאם לא יתנהג כשורה, יופעל עליו חרם מצדכם.

שיח נקי ומכבד בין אנשים לנשים.

- השיח בין בני אדם, ואופן ממוקד יותר בין אנשים לנשים צריך להיות נקי וענייני, חיובי ומכבד, וללא רמיזות והצקות בתחום המיני. באמצעות הדיבור, וכן הכתיבה ברשתות החברתיות או באמצעות תנועות גוף אחרות אנו מגלים וחושפים את מה שבתוכנו, את ההרגשות, המחשבות, המקום הרוחני והתרבותי בו אנו נמצאים, את שיעור הקומה האישי שלנו.
- בדרך העולם שאנשים רוצים ליצור קשר אחד עם השני, ועל כן הקשר צריך להיות טוב ואיכותי ולא משפיל ופוגעני. ולכן הזהירה התורה שלא לקלל, לא להעליב, לא לרכל.. ועוד פעולות שקשורות לפה.

יש לשמור על דיבור נקי.

התורה הזהירה על דיבור נקי בהקשר של שירות צבאי.

י כי-תצא מחנה, על-איביך: ונשמרת--מכל, דבר רע. יא כי-יהיה בך איש, אשר לא-יהיה טהור מקרה-לילה--ויצא אל-מחוז למחנה, לא יבא אל-תוך המחנה. יב והיה לפנות-ערב, ירחץ במים; וכבא השמש, יבא אל-תוך המחנה. יג ויד תהיה לך, מחוז למחנה; ויצאת שמה, חוץ. יד ויתד תהיה לך, על-אזנך; והיה, בשבתך חוץ, וספרתה בה, ושבת וכסית את-צאתך. טו כי יהיה אלהיך מתהלך בקרב מחנך, להצילך ולתת איביך לפניך, והיה מחנך, קדוש: ולא-יראה בך ערות דבר, ושב מאחריך.

והיה מחנך קדוש ולא יראה בך ערות דבר- ערוות דיבור. רב שמואל בר נחמן אומר: זה ניבול פה.

בעת מלחמה יש יותר חשש להתרופפות מוסרית וערכית ועל כן האזהרה המיוחדת נאמרה בהקשר לזה. אך האזהרות האלה נכונות בכל מצב, גם בחיי שגרה: במקומות העבודה, מסגרות לימודיות, צבא, שירות לאומי.. וגם כשאין היכרות בין הצדדים.

והיה מחנך קדוש היא קריאה לכל מקום שנמצאים בו אנשים ביחד, מאותו המין ובפרט בין שני המינים, ששם הנושא עדין ורגיש יותר, והמדרון חלקלק. **ניבול פה הוא רדידות אישית, פגיעה במהותו של האדם-כוח הדיבור.**

המהר"ל: כי חטא ניבול פה הוא שחוטא בדבר אשר הוא צורת האדם, במה שהאדם חי מדבר והוא מנבל פה אשר נחשב צורת האדם.

ניבול פה,
לא מדבר אליי!

התנהלות ראויה במסגרת מעורבת- נשים וגברים

- כשמציבים גדרות ומחצות ברורים להתנהלות של נשים וגברים, מקבלים אורחות החיים תוכן ומשמעות אחרת, גבוהה וערכית יותר. כדי שלא יהיה מתח מיני בין נשים וגברים, ובמיוחד כאלה שנמצאים ביחד שעות רבות יש להקפיד על ההלכות הבאות:
- דיבור מכובד ועייני
- הימנעות מקלות ראש משותפת
- הימנעות התנועות גוף שיש בהן רמיזה מינית
- הימנעות מכל מגע בין המינים(חיבוק, נישוק, ליטוף) כולל נתינת יד
- ההימנעות מהסתכלות האיברי גוף חשופים ובולטים לשם הנאה
- כבוד לאחר. לא לפגוע/להשפיל/להטריד.
- ההטרדה היא לא בהכרח בדיבורים. היא יכולה להיות גם במבט/מעשה. חמור עוד יותר אם אדם מנצל את מעמדו בהיותו בדרגה גבוהה יותר על מנת להטריד את מי שתחת מרותו.

○ **הרב יעקב אריאל**: עוסק בהתנהלות במקומות עבודה משותפים. צריך להקפיד מלבד על צניעות הלבוש, שהיחסים בין גברים ונשים במקומות אלו יהיו עניינים ולא יתפתחו ליחסים אישיים. פעמים רבות יוצאים מטעם העבודה לבילוי משותף, כל עוד מדובר בבילוי עם בני הזוג הדבר מותר, אך כאשר מדובר ביציאה לטיול/מסעדה ללא בני זוג הדבר בעייתי ביותר כיוון שבמצבים אלו קרוב לוודאי שתיווצר אווירה שאינה מתאימה ליחסים בין גברים ונשים.

○ **מטרת ההלכות הללו היא לקיים אורחות חיים בין נשים לגברים ברמה איכותית גבוהה ורצינית ולהכניס בהם מימד של קדושה.**

○ **מדרש רבה ויקרא**: שכל מקום שאתה מוצא בו גדר ערווה אתה מוצא קדושה.

מה ניתן לומר למי שנפל/ה
בתחום העריות ?
כיצד ניתן לחזק ולעודד אותו/ה ?

על גבורה ועל התשובה

אלו דברים עשויים לעזור לנו לא
ליפול ולחטוא בתחום הזה....

- ההתמודדות עם מראות אסורים ועם כל האיסורים הכרוכים בקשרים שבין אנשים לנשים היא קשה ומאתגרת מאד.
- **הרמב"ם** מתאר את הקשיים הגדולים והדרכים להתמודד עמם:
" אין לך דבר בכל התורה כולה שהוא קשה לרוב העם לפרוש אלא מן העריות והביאות האסורות... ואמרו חכמים גזל ועריות נפשו של אדם מתאוה להן ומחמדתן. ואין אתה מוצא קהל בכל זמן וזמן שאין בהן פרוצין בעריות וביאות אסורות.
- לפיכך.. ראוי לאדם לכופ את יצרו ולהרגיל את עצמו בקדושה יתרה והמחשבה טהורה כדי להינצל מהן... **ויזהר מן הייחוד** שהוא הגורם הגדול.
- גדולי חכמים היו אומרים לתלמידיהם: היזהרו בי מפני ביתי היזהרו בי מפני כלתי... כדי ללמד לתלמידיהם שלא יתביישו ויתרחקו מן הייחוד.
- **וכן ינהג להתרחק מן השחוק והשכרות ומדברי עגבים שאלו גורמים גדולים** והם מעלות של עריות
- **ולא ישב בלא אישה** שמנהג זה גורם לטהרה יתירה. יותר מזה אמרו: **יפנה עצמו ומחשבתו לדברי תורה וירחיב דעתו בחכמה** שאין מחשבת עריות מתגברת אלא בלב פנוי מן החכמה...

נדרשים כוחות גדולים והשקעה גדולה על מנת להתמודד עם איסורי עריות.
כשהמחשבות והאנרגיות מופנות לעשייה חיובית לחיים ערכיים ומוסריים ולשאיפות
רוחניות אזי אפשר להתגבר.

- **הראי"ה קוק:** אחר ישראל בגבורה- גבורה מיוחדת היא גבורתם של ישראל. גבורה המצטיינת לא בכיבושים שמכבשים את האחרים, מכניעים אותם או מאבדים אותם
- **אלא גבורה שבעיקרה היא קשורה בכיבוש שהאדם כובש את עצמו,** גבורת הנשמה האלוקית, הרוח האצילי של האדם, שמכבש את הגוף הבהמי ואת תאוותיו הגסות והסוערות, גבורת ארך אפיים הטוב מגיבור, ומושל ברוחו מלוכד עיר. זאת היא הגבורה האזורה לישראל, הנאותה ליסוד המוסר הטהור והרמת ערכו של האדם ביתרונו מן הבהמה...
- שיהיו הכוחות המטים את האדם לצידו הבהמי מושפעים להיות טהורים ומשועבדים לגבורת הלב המתמלא עוז וטוהר ורגש מלא קודש בשאיפה ליונה לגבורה של מעלה.**

אמנם לפעמים יש כישלונות אבל אסור ליפול ולהיכנע

- **רבי נחמן:** בתחילה היצר הרע מחטיא את האדם על ידי שיקרו שמטעה אותו בכמה מיני הטעות, ואחר כך כשהאדם רוצה לשוב, הוא מחליש את דעתו ומכניס בליבו שהקב"ה כבר נסתלק ממנו והוא כל כך רחוק עכשיו שכבר אי אפשר לשוב.
- ובאמת...זה להיפך.. כי הקב"ה איתם תמיד, גם בטומאתם.. וזה עיקר התשובה לדעת שה' יתברך נמצא עם כל אחד ואחד.. וכל זמן שאדם מכניס זאת בליבו באמת...אזי באמת יש לו תקווה כל ימי חייו לזכות לדרך התשובה באמת.. ואפילו אם נפל כמו שנפל....אף על פי כן ה' איתו ועימו.

● היצרים מושכים את האדם למטה.
המאבק הוא קשה ומתמיד, ולפעמים מתקשים לנצח.
אך לכוח חזק יש גם כוח מתנגד, שיכול למשוך את
האדם חזרה למעלה בעוצמות חזקות פי כמה-

התשובה.

● יש מצווה לחזור בתשובה, להכיר בעובדה שהייתה
נפילה ולהתמודד עמה. להתחרט בלב שלם על מה
שהיה ולהתאמץ להתגבר.

לאסוף עוד כוחות ולהפוך לברייה חדשה
נקיה וטהורה.

● מכתבי חיזוק ועידוד..בזמני משברים ונפילות.

(הרב יצחק הוטנר:)...רעה חולה היא אצלנו, שכאשר מתעסקים אנו בצדדי השלימות של גדולינו, הננו

מטפלים בסיכום האחרון של מעלתם. מספרים אנו על דרכי השלימות שלהם, בשעה שאנו מדלגים על **המאבק הפנימי שהתחולל בנפשם**. הרושם של שיחתנו על

הגדולים מתקבל כאילו יצאו מתחת יד היוצר בקומתם ובצביונם. **הכל משוחחים, מתפעלים ומרימים על נס את טהרת הלשון של החפץ-חיים זצ"ל, אבל מי יודע מן כל המלחמות, המאבקים, המכשולים, הנפילות, והנסיגות לאחור שמצא החפץ חיים בדרך המלחמה שלו עם יצרו הרע, משל אחד מני אלף.** ודי לנבון שכמותך לדון מן הפרט אל הכלל.

התוצאה מזה היא כשנער בעל רוח, בעל שאיפה, בעל תסיסה מוצא בעצמו מכשולים, נפילות, ירידות, הרי הוא דומה בעיניו כבלתי "שתול בית השם". שלפי דמיונות של נער זה להיות שתול בבית השם, פירושו הוא לשבת בשלות הנפש על נאות דשא של מי מנוחות וליהנות מיצרו הטוב כדרך שצדיקים נהנים מזיו השכינה שעטרתיהם בראשיהם במסיבת גן-עדן. ולאידך גיסא (ולצד שני), לא להיות מורגז מסערת היצר על דרך הכתוב "בַּמַּתִּים חָפְזִי".

אבל דע לך, חביבי, ששורש נשמתך הוא לא השלוה של היצר-הטוב, אלא דוקא מלחמתו של היצר-הטוב. ומכתבך היקר הנלבב מעיד כמאה עדים כי אכן לוחם נאמן אתה בצבאותיו של היצר-הטוב. כמו שאומרים הפסד את הקרב, אבל תנצח מלחמה. **בודאי שהנך נכשל ועומד להיות נכשל (אין בזה משום פתיחת פה לשטן) ובכמה מערכות תפול שדוד. אבל אני מבטיח לך שלאחר הפסד כל המערכות תצא מן המלחמה כשזר הנצחון על ראשך, והטרף החד מפרפר בין שיניך.**

החכם מכל אדם אמר "כִּי שֶׁבַע יָפוֹל צָדִיק וְקָם".
והטיפשים חושבים כי כוונתו בדרך רבותא. אף על פי ששבע ייפול צדיק מכל מקום הוא קם.

אבל החכמים יודעים היטב שהכוונה היא שמהות הקימה של הצדיק היא דרך ה"שבע נפילות" שלו.

וירא את כל אשר עשה והנה טוב מאד. טוב זה יצר טוב. מאד זה יצר הרע.
אהובי, הנני לוחץ אותך אל לבבי, ולוחש באזניך, כי אילו היה מכתבך מספר לי אודות המצוות ומעשים טובים שלך הייתי אומר כי זהו מכתב טוב.

עכשו שמכתבך מספר על דבר ירידות ונפילות ומכשולים, הנני אומר שקבלתי מכתב טוב מאד. רוחך סוערת לקראת השאיפה להיות גדול. בבקשה ממך אל תצייר לעצמך גדולים שהם ויצרם הטוב בבחינת חד הוא. לעומת זאת צייר בנפשך גדלותם של גדולי עולם באותיות של מלחמה נוראה על כל הנטיות השפלות והנמוכות. ובזמן שהנך מרגיש בקרבך סערת היצר, דע לך שבזה הנך מתדמה אל הגדולים הרבה יותר מאשר בשעה שאתה נמצא במנוחה שלימה שאתה רוצה בה.

דוקא באותם המקומות שהנך מוצא בעצמך הירידות הכי מרובות, דוקא באותם המקומות עומד הנך להיות כלי להצטיינות של כבוד שמים...

בהשתתפות בסבלך, בבטחון בנצחונך, בתפלה להצלחתך,
יצחק

שאלה: נכשלת. נפלת בחטא

ואינני מצליח לצאת ממנו.

כל מאמצי לחזור לעצמי עולים בתוהו.

אני מנסה, משתדל, מתאמץ, ושוב נופל. אין מוצא.

אני מיואש. למה ה' אינו עוזר לי, מה הוא רוצה ממני!?

מאז שהחטא התלבש עלי, אינני מכיר את עצמי ואינני יודע מי אני - דתי או חילוני, מאמין או כופר? אני מסובך עם עצמי. אני בונה אידיאולוגיות שלמות כדי לתרץ את עצמי, ואחר כך מתבייש מהמחשבות

הרעות הללו. כיצד יוצאים מזה?

תשובה: המלחמה עם היצר היא קשה. לא תמיד אנו יוצאים ממנה מנצחים, לא תמיד ידינו על העליונה. "אין צִדִּיק בָּאָרֶץ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה טוֹב וְלֹא יִחָטָא". אבל, איננו מרימים ידיים.

אנחנו מתייחסים לנפילות כתבוסות זמניות וממשיכים להיאבק עם היצר ללא הפוגה. כל עוד אדם מתייסר על נפילותיו, כואב ומתבייש, סימן הוא שנפשו לא לקתה לגמרי. נותרה בה בריאות ומקוננות בה אמונה גדולה בה' ושאיפה לטהרה לקדושה. חז"ל (יומא פו, ב) אומרים: "כיון שעבר אדם עבירה ושנה בה, נעשית לו כהיתר".

אשריך שהעבירה לא נעשתה אצלך כהיתר אלא נותרה בעיניך 'עבירה' הגורמת לך בושה פנימית ורצון להסתלק ממנה.

אתה שואף לטוב אבל עדיין אוחז ברע. טבעי הוא שמצב זה יוצר אצלך בלבול, בלבול בזהות. קרע פנימי. אין שלוה לנפש אלא כאשר קיימת הרמוניה בין כל חלקיה וכוחותיה. כאשר הטוב והרע נאבקים בתוך האדם, הוא חש שכל עולמו מתנוודד.

יש המבקשים להימלט מהמתח הפנימי הזה על ידי שקיעה גמורה ברע, ובלבדשיזכו ל "השלמה פנימית" בין חלקי אישיותם.

כך נהגו עמים רבים במהלך תולדות האנושות, שהשתיקו את קולות המוסר והמצפון שבקעו מתוך נפשם על ידי התמכרות לטומאה, על ידי כניעה מלאה לרשעות וצלילה לעומק החטא (אורות, עמ' קמא).

כך גם קורה שנערים אשר נכשלו בעבירה ואינם מסוגלים לשאת בתוכם את הקרע הפנימי שבאישיותם, בוחרים בבת אחת להשליך מעליהם את כל התורה כדי להיות "עקביים" וכדי להרגיש אחידות נפשית.

הסתירה הפנימית מטריפה את דעתם, לכן הם צוללים בעובי החטא, מחליפים זהות, מאמצים מראה חיצוני שונה (לבוש, שיער), על מנת לסלק את עצמם מהמאבקים הפנימיים. הם סבורים שהם פתרו בכך את הבעיה והשתחררו מהעימות הפנימי הטורדני.

אבל הם טועים. השאיפה

לקדושה המקוננת בנפשם לא נמחקה כליל, היא עתידה להתעורר. היא לא תיתן להם מנוח ותאלץ אותם לשוב לשדה המאבק ולשנות את דרכם פעם נוספת.

אבל,

הפעם, לא בכיוון של ירידה אלא בכיוון של עלייה. הבט סביבך, כמה וכמה נערים ונערות שנפלו לתחתית הסולם, ושוב טיפסו בחזרה למעלה למעלה !

חז"ל (סוכה נב, א) מספרים שלעתיד לבוא יביא הקב"ה את היצר הרע וישחט אותו בפני הצדיקים ובפני הרשעים. "צדיקים נדמה להם (היצר) כהר גבוה. הרשעים נדמה להם (היצר) כחוט השערה. הללו בוכים והללו בוכים. צדיקים בוכים ואומרים: היאך יכולנו לכבוש הר גבוה כזה. ורשעים בוכים ואמרים: היאך לא יכולנו לכבוש את חוט השערה הזה".

פירש רש"י: הצדיקים בוכים כאשר נזכרים בצער ובקשיים שהיו להם לכבוש את היצר הרע בחייהם. הרשעים מביטים לאחור ורואים את ארעיותו ואת שטחיותו של היצר הרע, והם מצטערים ובוכים על שלא הכניעו אותו.

היצרים והדחפים הם גם הר גבוה וגם חוט דק. בשעה שאדם נאבק איתם, נדמה לו שעומדים מולו כוחות ענקיים שלעולם לא ינצח. אבל כשהניצחון כבר מאחוריו, הוא מביט על היצר בזלזול. הוא בסך הכל רק חוט דק. קשה להימצא באמצע התהליך, בעת הטיפול על ההר הגבוה. מטפסים ועולים קדימה, ולפתע מחליקים ונופלים אחורה. אל ייאוש. אל תתייאש מעצמך ואל תתייאש מהשגת היעד.

שבע ייפול צדיק וקם. אל תתייחס אל עצמך כרשע או ככופר, חס וחלילה, אלא כצדיק שנפל ומנסה לקום. בכל הקשור לניסיונות, אין שוויון בין בני אדם. יש מי שנופלים בחלקו יותר ניסיונות,

יש אפילו מי שעליו נאמר: "כל הגדול מחבירו, יצרו גדול הימנו" (סוכה נב, א).

יש מי שהוטלו עליו משימות קשות במיוחד, יש מי שאין נותנים לו לנוח רגע אחד בחייו אלא יצרו "מתגבר עליו בכל יום" ויש מי שנאלץ להתמודד עם הרבה נפילות אישיות.

"קוֹה אֵל ה' חֲזַק וַיֵּאֲמֶץ לִבָּךְ וְקוֹה אֵל ה'" (תהילים כז יד).
קברניט איננו נוטש את ספינתו בעת שהגלים סוערים.
הוא חותר בהתמדה אל החוף.

"קוֹה אֵל ה' ו...קוֹה אֵל ה'". הוא מנסה ושוב מנסה.
"אם ראה אדם שהתפלל ולא נענה - יחזור ויתפלל, שנאמר:
"קוֹה אֵל ה' חֲזַק וַיֵּאֲמֶץ לִבָּךְ וְקוֹה אֵל ה'" (ברכות לב, ב)
הוא מתפלל וחוזר ומתפלל, ויש שעה שיתנו לך...

בס"ד

קידושין ונישואין פרק ד'.

ערכה : קורין בריח

**מעמד החתונה בו קושרים איש ואישה את חייהם
כדת משה וישראל הוא מעמד מרגש ומשמעותי
ביותר בחייו של כל אדם.**

**מעמד זה מורכב מפרטי הלכות רבים היוצרים
ומעניקים את התוקף המחייב לקשר הזוגי.**

שידוכין

אל החיים הזוגיים מגיעים איש ואישה לאחר שכל שלב בו מעמיד נדבך נוסף בקשר הזוגי:
היכרות הדדית

בדיקת התאמה בין הצדדים מבחינות שונות
התרחקות קשר רגשי ומקרב בין בני הזוג.

האמורא רב אסר להינשא ללא שידוך ונקט אמצעי ענישה למי שנשא אישה ללא היכרות מוקדמת

תלמוד בבלי: רב היה מלקה את המקדש אישה בשוק, ואת המקדש בביאה ואת המקדש ללא שידוכין.

חכמים ראו ערך מכונן בהליך מוקדם של היכרות בין איש ואישה.
חיוב "מכת מרדות" הוא עונש למי שמרד בגזירת חכמים.

רמב"ם: המקדש בלא שידוך או המקדש בשוק אע"פ שקידושיו גמורים, מכין אותו מכת מרדות כדי שלא יהא דבר זה הרגל לזנות וידמה לקדשה שהייתה קודם מתן תורה. (שכך היו מקדשים לפני מתן תורה)

על אף שחובת השידוכין אינה נזכרת במפורש בתורה היא הפכה למחייבת כדי ליצור נאמנות ומחויבות הדדית, והיא ביטוי להסכמה שלהם להינשא. השידוכין מונעים קידושין שנערכים בפזיזות ומתוך קלות ראש וכן מונעים פריצות וזנות.

אין הם משנים את מעמדם של בני הזוג מבחינה הלכתית. הם עדיין אסורים זה לזה ואם יפרו את ההסכמה להינשא, יוכל כל אחד מהם להינשא לאחר ללא עיכוב.

מקובל לבקש מחילה זה מזו ולהיפך.

כיום זוג שהודיעו ברבים על רצונם להינשא נקרא
זוג מאורס

בחלק מהקהילות קיבל מעמד השידוכין את השם

"תנאים". בעת עריכת התנאים- קובעים שני הצדדים מתי תערך החתונה, מה הן המחויבויות של כל צד, ומה גובה הפיצוי שישלם כל צד במקרה ביטול השידוך.

בחלק מהקהילות נהגו לכתוב "שטר תנאים"

טכס הקידושין כולל:

מעשה הקידושין

אמירה

ברכת האירוסין

עדים

רב מוסמך מסדר קידושין

מניין

אירוסין - קידושין

השלב הראשון שיש לו משמעות הלכתית מחייבת בקשר בין חתן וכלה הוא השלב המכונה אירוסין או קידושין.

רמב"ם:

א. "לפני מתן תורה היה אדם פוגע אישה בשוק..." פוגש אישה, אם רצה הוא והיא לישא אותה היה מכניסה לביתו ובועלה בינו לבין עצמו ותהיה לו לאישה. כיוון שניתנה תורה..נצטוו ישראל שאם אדם רוצה לישא אישה יקנה אותה תחילה בפני עדים ואחר כך תהיה לו לאישה. שנאמר " כי יקח איש אישה ובא אליה"

ב. **וליקוחין** אלה מצוות עשה של תורה הם. ואפשר לקנות אישה בשלושה דרכים: בכסף או בשטר או בביאה. **בביאה ובשטר מהתורה.** ובכסף מדרבנן.

וליקוחין אלו נקראים קידושין או אירוסין בכל מקום. ואישה שנקנית באחד משלושת הדרכים האלה נקראת מקודשת או מאורסת.

ג. וכיוון שנקנית האישה ונעשית מקודשת אע"פ שלא נבעלה ולא נכנסה לבית בעלה.. הרי היא כבר **אשת איש**, והבא עליה חוץ מבעלה חייב מיתת בית דין (בזמן שהיתה סנהדרין ונהגו עונשי מיתה) ואם רצה לגרשה צריכה גט.

בתקופות מוקדמות ארכה תקופת הקידושין עד שנה שלמה.

הייתה זו תקופה של הכנות לחתונה- הכנת החתונה והבית והכנות רוחניות לבניית הקשר (בתקופה זו היה אסור לאיש ולאישה לקיים חיי אישות)

מתקופת הגאונים בערך, הצטמצם הפער בין מעשה הקידושין למעשה הנישואין עד לדקות אחדות כשהכול נעשה במעמד אחד מתחת לחופה.

כך אנו נוהגים היום כשקריאת הכתובה משמשת הפסקה בין מעשה הקידושין לברכות הנישואין.

צירוף מעמד הקידושין והנישואין לזמן אחד איננו משנה את העובדה ששני מרכיבים אלו הם **שני שלבים נפרדים** בעלי אופי שונה ביצירת המחויבות בין איש ואישה.

הכינוי שניתן לחתן וכלה בשלב הקידושין/אירוסין(בלשון המקרא) הוא "ארוס" ו"ארוסה"

אותיות מילים אלו זהות למילים **אסור ואסורה**.

שתי משמעויות לעניין:

❖ א. זוג **שאסור** (במגע) אחד לשני, חייב להיות מרוחק אחד מהשני..
ב. זוג **שאסור** אחד לשני זה גם להיות **קשור** אחד לשני. (אסור מלשון אסירים).

מה שיכול לקשור ולאסור את בני הזוג זה לזו, ואף לאסור אותם זה לזה מההיבט הפיזי, הוא הקשר הרוחני החדש שמתחיל להתרקם ביניהם משעת הקידושין. רק מה שמעבר לקשר של "כאן" ו"עכשיו" יכול לקיים קשר נצחי.

❖ אם הקשר בנוי רק על המותר, רק על הרגעים והתקופות שבהם בני הזוג מותרים זה לזה, קשה לדעת מה יתפתח בימים שהמותר כבר לא כל כך זוהר....אך אם הקשר בנוי על אהבה ואחוה שלום ורעות, זה נותן פשר ומשמעות לקשר העכשווי..

❖ זה הסוד של כל חיי המשפחה. גם במהלך הנישואין יש תקופות של איסור והיתר. כשכל העת זוכרים מה באמת אוסר ומקשר את בני הזוג זה לזו. הזיכרון התמידי הוא מביא קדושה וברכה לייחוד הפיזי בין בני הזוג.

סיכום מושגים:

בימי חז"ל

בימינו

שידוכין	אירוסין	אין שינוי מבחינת מעמד הלכתי. נשאים רווקים לכל דבר. אסורה לארוס שלה ואסורה לכל העולם.
קידושין-אירוסין-ליקוחין	קידושין	מקודשים אחד לשני. איש ואישה. עדיין אסורה על בעלה ולכן אסור להם לקיים חיי אישות. האישה אסורה לכל העולם ומי שבא עליה חייב מיתת בית דין. במקרה ורוצים להיפרד-חייבים גט.
נישואין	נישואין	נשואים. מותרת לבעלה. האישה אסורה לכל העולם ומי שבא עליה חייב מיתת בית דין. במקרה ורוצים להיפרד-חייב גט.

עד לתקופת הגאונים
היה פער של שנה
בין הקידושין
לנישואין.
היום עושים את שני
השלבים אחד אחרי
השני מתחת לחופה

בס"ד

ברכת האירוסין

על פי ההלכה רק רב מוסמך בנושא קידושין (שבקי בטיב
גיטין וקידושין) יכול לערוך חופה וקידושין.

ברכת האירוסין

ברוך אתה ה'... וציוונו על העריות
ואסר לנו את הארוסות לנו,

והתיר לנו את הנשואות לנו ע"י חופה וקידושין

ברוך אתה ה'... מקדש עמו ישראל
ע"י חופה וקידושין"

הרב מברך את הברכה בפני מנין אנשים

כדי לתת פומביות לנישואין
ולמנוע קידושי סתר.

**מעיקר הדין החתן יכול לברך בעצמו את ברכת האירוסין אך ברוב
הקהילות הרב מברך את הברכה הזו :
א. כדי לא לבייש את החתן שאיננו יודע לקרוא.
ב. מחשש שבשל טרדת החתן(וההתרגשות..) הוא לא יתכוון כראוי.**

הברכה מורכבת משלושה חלקים:

**איסורי עריות, איסור קישרי אישות בין המאורסים, היתר קשרי
אישות לאחר חופה וקידושין.**

**הסיומת של הברכה מבטאת את קדושת עם ישראל שבאה לידי
ביטוי בבניית הקשר הזוגי על ידי חופה וקידושין.**

"האישה נקנית"

אחת הדרכים לקדש אישה היא באמצעות מתן כסף. הבעל
נותן לאישה כסף או חפץ ששוויו פרוטה.

משנה בבא מציעא: והאישה מתקדשת בשווה פרוטה.

משנה מסכת עדויות: והאישה מתקדשת.. בפרוטה ובשווה
פרוטה.

משנה קידושין: האישה נקנית בשלוש דרכים,

וקונה את עצמה בשני דרכים.

נקנית בכסף (דרבנן)

בשטר ובביאה (מדאורייתא)

(בכסף: בית שמאי אומרים: בדינר ובשווי דינה.

בית הלל אומרים: בפרוטה או בשווה פרוטה.)

וקונה את עצמה בגט ובמיתת הבעל.

"בשלושה דרכים האישה נקנית..."
 מה משמעות הדבר? מי קונה מה?
 השורש ק.נ.ה. מתפרש בשני מובנים.
 קניית חפץ ויצירת מעמד חדש.

* מעשה הקניין הוא נקודת האל חזור בקשר מסוים: קניין, מסחר, נתינת מתנה, קידושין.

- **קניין** – בהקשר של נישואין מבטא שינוי מעמד (שבא לידי ביטוי באיסור)

- במשנה במסכת בבא מציעא ובמסכת עדויות מודגש ממד התוכן של הקידושין. ואילו במשנה במסכת קידושין מודגש המימד המשפטי.

- להבדיל... בהמשך המשנה:
 "וקונה את עצמה בגט ובמיתת הבעל" -

- מעמדה האישי משתנה. האישה לא שילמה דבר כדי לרכוש את מעמדה החדש.

מעמד החדש של זוג נשוי בא לידי ביטוי

גם ביכולת ובחובה לחיות חיי אישות.

דבר שהיה אסור עליהם בהיותם פנויים.

העובדה שהאיש נותן לאישה מטבע או חפץ ששוויו פרוטה

בלבד, מלמדת שאין מדובר בקניין רכושני.

מטרת הנתינה היא ביטוי לרצינות כוונותיו של האיש

המקדש את האישה בכך שהוא מעניק לה משהו משלו.

האישה, גופה ורצונותיה אינם רכושו של האיש.

הם שלה לעולם.

בס"ד
אע"פ שאפשר לקדש במטבע או בכל חפץ שווה
פרוטה כבר בתקופות מוקדמות מאד החלו לקדש
בטבעת כי...

1. תזכורת קבועה לנישואין.

2. טבעת עגולה- מבטאת אין סופיות בקשר ובברית ביניהם.

תוספות קידושין: "הרי את מקודשת לי".

מקודשת לעולם בשבילי.

הרי את מובדלת/מיוחדת/מזומנת לי
מכל העולם.

שברגע שאישה מתקדשת לבעלה, היא נאסרת לכולם.

עדי קידושין

בשונה מעדות רגילה שבה העדים מעידים על מעשה שראו, במעמד הקידושין משמשים העדים חלק מהותי

בקיום תוקף הקידושין .

חייבים להיות שני עדים:

כשרים לעדות – זכרים בני 13. בריאים.

שאינם קרובי משפחה - לא של החתן והכלה , ולא ביניהם

הם נקראים "עדי קיום"

ללא נוכחותם אין תוקף לקידושין.

(להבדיל מעדי הוכחה- שמעידים על אירוע שקרה)

**מייחדים אותם לתפקיד "עדי קידושין"
ולא מספיק שהם נוכחים בקהל.**

העדים משמעותיים ב3 שלבים בתהליך

1. בעת נתינת הטבעת ולשמוע את החתן אומר "הרי את מקודשת לי..."

2. בעת החתימה על הכתובה

3. בעת כניסת החתן והכלה לחדר ייחוד.

שו"ע: בכסף כיצד? נותן לה בפני שנים, פרוטה או שווה פרוטה ואומר לה הרי את מקודשת לי בזה.

רמ"א: ויש אומרים שיש לאמר לה: כדת משה וישראל. וכך נוהגים לכתחילה.

שו"ת מהרים מינץ: ומראה הטבעת לאותן העדים שהיא שווה פרוטה, ויזהיר העדים שיראו נתינת הטבעת לאצבע הכלה. וישמעו דברי החתן שאמר הרי את מקודשת לי וכן מקריא המברך את החתן " הרי את מקודשת לי בטבעת זו כדת משה וישראל" ויזהר מאד המקריא שלא יאמר "לי" בפירוש, דהוי כאילו הוא מקדש הכלה. ואז כשהתקדשה יאמרו כל העומדים שם:

מצא 216.

בס"ד

טקס הנישואין כולל:

חופה.

כתובה.

ברכות הנישואין (שבע ברכות).

עדים.

מניין אנשים.

רב מסדר קידושין.

בס"ד

הכתובה.

* נקראת בין טכס הקידושין לטכס הנישואין מיד אחרי שהחתן אמר " הרי את מקודשת לי.."

ע"מ ליצור הפרדה

וליצור אפשרות לברך שוב את ברכת "בורא פרי הגפן".

וכן תזכורת לכך שיש פה שני טכסים מאוחדים.

*החתן עושה על הכתובה מעשה קניין- כלומר לוקח אחריות גמורה כל מה שכתוב בה.

ועל כך מעידים העדים החתומים על הכתובה.

*החתן מוסר לכלה את הכתובה בפני שני העדים כדי לצאת ידי דעות הסוברים שאין תוקף לשטר עד שנמסר לקונה..

ואמר לה "הרי כתובתך" ובזה נותן לה תוקף הלכתי.

*יש לשמור היטב את הכתובה שלא תאבד.

שטר הכתובה יישאר בידי הכלה או ברשות אחד מקרוביה
שישמור עליו בעבורה. ויש להיזהר שלא תאבד הכתובה
עקב טרדת החתונה.

אין להניח את הכתובה בידי הבעל. ובהרבה מקומות
חותמים את שטר הכתובה בשני טפסים. טופס אחד נמסר
לידי הכלה וטופס שני מפקידים במשרדי הרבנות, שאם
במקרה יאבד שטר הכתובה שבידי הכלה, יוכלו להסתמך
על השטר שברבנות.

בקהילות הספרדיות נהגו שהכתובה נמצאת בידי אם הכלה
ובקהילות אשכנז בביתם של בני הזוג.

העובדה שברגעי השיא של מעמד הנישואין עוסקים בטופס
משפטי מלמדת את השיעור הראשון בזוגיות.

זוגיות = אחריות.

אהבה אמיתית אינה רומנטיקה בלבד
אלא יש בה אחריות רבה והתחייבות גדולה.

החופה-

חלק עיקרי ביצירת הנישואין.

מלשון חיפוי – כיסוי- הגנה

כמו שאמרה רות לבועז: "ופרשת כנפך על אמתך"

דעות שונות בראשונים מהי חופה:

1. כניסת החתן והכלה לביתם המשותף אחרי הנישואין.

2. פריסת טלית או בד על שניהם ביחד בעת החופה.

3. כיסוי פני הכלה בהינומה. (ואלמנה בייחוד).

4. למנהג האשכנזים- כניסת החתן והכלה לחדר שמיועד עבורם - חדר ייחוד.

הספרדים לא נהגו להתייחד אחרי החופה וכך נהגו כל גדולי התורה ויוצאי עדות המזרח מדורי דורות ומנהג רבותינו בידנו. ולדעתם עיקר הייחוד הוא בפריסת הטלית מעל החתן והכלה.

ברכות הנישואין - 7 ברכות.

מתחת לחופה מברכים שוב ברכה אחת על היין ובנוסף מברכים את 6 ברכות הנישואין שהן ברכות שבח. בסיום המעמד מתחת לחופה נחשבים בני הזוג לזוג נשוי.

הברכות נוגעות בשלושה מעגלים:

מעגל זוגי - אישי הכולל בקשות על השמחה שלהם זב"ז.
מעגל לאומי- בקשות על עמ"י וא"י (קיבוץ גלויות , תפילה לגאולה)
מעגל אוניברסאלי- הודאה על בריאת העולם והמשך קיומו.

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, בּוֹרָא פְּרִי הַגֶּפֶן.

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, שֹׁהֶכֶל בָּרָא לְכָבוֹדּוֹ.

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, יוֹצֵר הָאָדָם.

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר יָצַר אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ; בְּצִלְמֵ דְמוּת
תְּבַנִּיתוֹ. וְהִתְקִין לוֹ מְמֻנָּה בְּנִין עֲדֵי עַד; בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, יוֹצֵר הָאָדָם.

שׁוֹשׁ תְּשִׁישׁ וְתִגַּל עֲקֶרָה בְּקִבוּץ בְּנֵיהָ לְתוֹכָהּ בְּשִׁמְחָה; בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה מְשַׂמֵּחַ
צִיּוֹן בְּבָנֶיהָ.

שִׂמְחַת תְּשִׁמְחַת רָעִים אֲהוּבִים כְּשִׂמְחַת יְצִירָהּ בְּגֵן עֵדֶן מִקֵּדָם; בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה
מְשַׂמֵּחַ חֵתָן וְכֻלָּה.

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר בָּרָא שְׁשׁוֹן וְשִׁמְחָה; חֵתָן וְכֻלָּה; גִּילָה
רִנָּה; דִּיצָה וְחֻדוּהָ; אֲהָבָה וְאַחֻוָּה. שְׁלוֹם וְרַעוּת. מְהֵרָה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יִשְׁמַע
בְּעָרֵי יְהוּדָה וּבְחוּצוֹת יְרוּשָׁלַיִם; קוֹל שְׁשׁוֹן וְקוֹל שִׁמְחָה; קוֹל חֵתָן וְקוֹל כֻּלָּה;
קוֹל מְצַהֲלוֹת חֲתָנִים מִחֻפָּתָם וּבָעָרִים מִמִּשְׁתֵּה נְגִינָתָם; בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה
מְשַׂמֵּחַ הַחֵתָן עִם הַכֻּלָּה.

אם אשכחך ירושלים...

איך זוכרים את ירושלים בשעת החופה?

1. חתן וכלה עומדים בפניהם לכיוון ירושלים.
2. נתינת אפר על ראש החתן.
3. שבירת הכוס ואמירת "אם אשכחך ירושלים.."

חדר ייחוד

בקהילות אשכנז נהגו שבסיום החופה החתן והכלה הולכים לחדר ייחוד. זאת לדעת הפוסקים כי הנישואין נשלמים כשהחתן והכלה מתייחדים לבדם בחדר נעול לכמה דקות.

יש מבנות אשכנז שנהגו לכסות ראשן כשיוצאות מחדר הייחוד, אך נהגו מזה דורות כי כלה יכולה להסתפק בהינומה במהלך כל החתונה.

יש הנוהגות לא לכסות את ראשן כלל במהלך החתונה מאחר שהליך הייחוד טרם הושלם. על פי הספרדים הייחוד מושלם רק בכניסה לביתם אחרי סעודת הנישואין ולכן אינן חייבות לכסות את ראשן במהלך החתונה.

לאחר החופה פונים לשמחת החתונה שעליה נאמר:

"מצווה לשמח חתן וכלה ולרקד לפניו ולומר שהיא

נאה וחסודה(פירוש מן: "ותישא חן בעיניו").

אפילו אינה נאה..

רמ"א: מצינו שרבי יהודה בר עילאי היה מרקד לפני הכלה.

ומבטלין תלמוד תורה להכנסת כלה לחופה

שבע ברכות
לחתן וכלה

ימי שבע ברכות

את שבע הברכות שמברכים מתחת לחופה

חוזרים ומברכים בכל סעודה שנערכת עם החתן והכלה

במשך שבעת ימי המשתה,

בתנאי שיהיה מניין אנשים שכוללים בתוכם "פנים חדשות", נוכחות

של אדם שלא השתתף בחתונה או בסעודת שבע ברכות קודמת

של אותו הזוג.

שולחן ערוך: מי שמתחתן עם כלה בתולה (הכוונה רווקה)

צריך לשמוח עמה 7 ימים,

שלא יעשה מלאכה

ולא יעשה משא ומתן בשוק

אלא אוכל ושותה ושמח עמה, בין אם הוא בחור(רווק) בין אם הוא אלמון.

וחתן אסור בעשיית מלאכה, ואסור לצאת יחידי(לבד) לשוק.

סיכום קצר לסדר החופה

ההורים מוליכים את החתן לעבר הכלה, שם יכסה החתן את הכלה בהינומא לעיני העדים.
האבות מוליכים את החתן והאימהות את הכלה. יש הנוהגים שהורי החתן מוליכים את החתן והורי הכלה את הכלה.

החתן נכנס תחת החופה ואחר כך מגיעה הכלה. בקהילות אשכנז נהגו שהכלה עם אמה ועם אם החתן סובבות סביב החתן שבעה סיבובים. החתן והכלה עומדים ופניהם לכיוון ירושלים.

הרב מברך את ברכת האירוסין על היין ולאחר שהחתן והכלה טועמים מהיין, החתן מקדש את הכלה באמירת "הרי את מקודשת לי..". החתן עונד לכלה את הטבעת לעיני העדים.
בקהילות ספרד, החתן מתעטף בטלית חדשה ומברך עליה "שהחיינו". יש הנוהגים לפרוס טלית מעל החתן והכלה.

יש הנוהגים שבשלב זה החתן שובר את הכוס לזכר חורבן ירושלים.

לאחר מכן קוראים את הכתובה, כדי ליצור הפסק בין הקידושים והנישואין. עם סיום קריאת הכתובה, החתן מוסר לכלה את הכתובה לעיני העדים. יש העושים מעשה קניין וחותמים על הכתובה מתחת לחופה, ויש שעושים את זה לפני החופה.

מברכים את שבע ברכות הנישואין.

החתן שובר את הכוס לזכר החורבן.(מי שלא עשה את זה קודם)

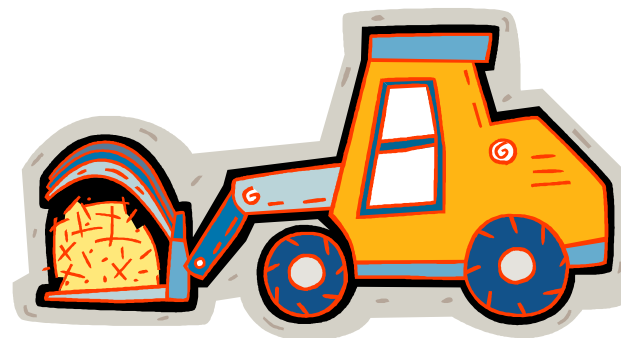
חדר ייחוד - על פי מנהג קהילות אשכנז, החתן והכלה נכנסים לחדר ייחוד ונועלים אותו כשעדים ממתינים מספר דקות סמוך לדלת. לפי מנהג קהילות ספרד, החתן והכלה אינם נכנסים לחדר ייחוד.

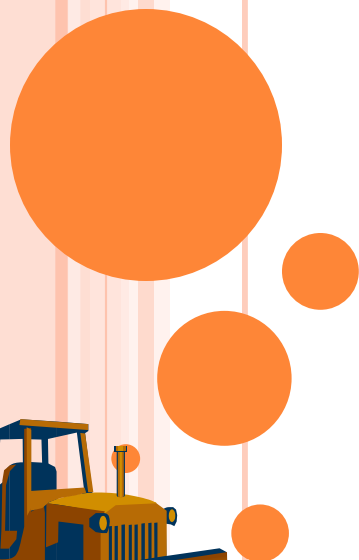
בס"ד

בניית הבית.

פרק ו'

ערכה : קורין בריח

בקורס בזוגיות לנשים הן נשאלו,
כמה מכן אוהבות את הבעלים שלהן?
כל הנשים הרימו את ידיהן!
לאחר מכן הן נשאלו,
"מתי הייתה הפעם האחרונה שאמרת
לבעלך שאת אוהבת אותו?"
חלק מהנשים ענו: היום.
כמה מהנשים ענו: אתמול.
כמה מהנשים ענו: לא זוכרות..
אז אמרו לנשים לקחת את הפלאפונים שלהן
ולשלוח לבעליהן את המשפט:
"אני אוהבת אותך, מותק".

ואז נאמר לנשים להחליף פלאפונים ביניהן
ולקרוא את הודעות הטקסט שהגיעו....

• הנה כמה מהתשובות ששלחו הבעלים:

1. מי זו?

2. האם את חולה?

3. גם אני אוהב אותך

4. מה עכשיו? מה קרה שוב לרכב?

5. אני לא מבין למה את מתכוונת?

6. מה עשית עכשיו? אני לא סולח לך הפעם.

7. מאיפה הבאת את זה ???

8. אל תלכי סחור סחור, רק תגידי לי כמה את צריכה?

9. האם אני חולם?

10. אם לא תגידי לי למי ההודעה הזו באמת, מישהו ימות.

11. בקשתי ממך שלא לשתות יותר.

12. מה שאת רוצה התשובה היא לא.

13. את בסדר?

14. תשכחי מזה, לא הולכים להורים שלך בשבת!!!

בס"ד

שאיפתו של כל זוג היא לבנות יחד בית
שיהיו בו:

"ששון ושמחה, אהבה ואחוה שלום ורעות"

הדרישות המומלצות למימוש השאיפה:

השקעה ועבודה רבה על המידות, ועל יצירת יחסי
גומלין ראויים. רכישת מיומנויות של תקשורת טובה
וקיום שיח משותף. התמודדות בכוחות משותפים עם
השחיקה, השינויים והאתגרים

שהחיים מציבים.

בס"ד

אהבה וכבוד

**"מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה
ונהרות לא ישטפוה, אם ייתן איש את כל הון ביתו
באהבה בוז יבוזו לו"**

האהבה היא הבסיס לקשר הזוגי.
היא רגש החיים ומבטאת את תחושת הקרבה
והחיבור אל האחר.

**"אהבת כלולותייך"- זו האהבה שחשים בני הזוג בבואם
להינשא, והיא מתעצמת עם השנים
(במידה ומשקיעים בה את העמל והעבודה הנדרשים).**

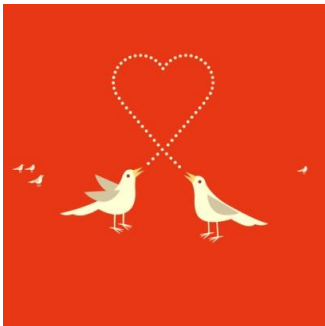

בס"ד

**חז"ל מנחים אותנו כיצד מעוררים את האהבה וכיצד אוהבים
צריכים לנהוג זה בזה:**

○ מסכת כלה:

**"אם חפץ אתה להדבק באהבת חבריך הוי נושא ונותן
בטובתו, דכתיב "ואהבת לרעך כמוך"
מתוך ש... "ואהבת לרעך" הרי הוא "כמוך".**

○ תלמוד בבלי:

**האוהב את אשתו כגופו..ומכבדה יותר מגופו...
עליו הכתוב אומר " וידעת כי שלום אהלך"**

הכבוד הוא כמובן הדדי, ואף על האישה לכבד את הבעל.

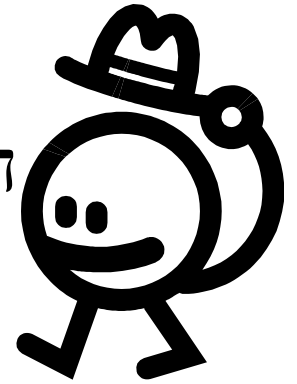
○ תלמוד בבלי:

שאתה ואמך חייבים בכבוד אביך

בס"ד

○ חז"ל מדריכים לבסס את הזוגיות על
אהבה וכבוד הדדי.

המילה כבוד מתקשרת לעולם המלכות - כבוד מלכים
והן לתיאור משקל - כובד לעומת קלות.

כשאיש ואישה נוהגים **כבוד** אחד כלפי השני -
הם אינם נוהגים בזלזול, ציניות, ביטול
הרי הם כבני מלכים.

הם משרים שכינה בביתם.

כמו כן הכבוד הוא מתן משקל לבן או בת הזוג - התייחסות
מכבדת לדבריו, למעשיו, למחשבותיו.

הכבוד נותן **משמעות וערך לבן הזוג**, ולמי שהוא **כאדם**.
כבוד גם במובן של לסייע ולעזור זה לזה.

בס"ד

○ **תלמוד בבלי:** אמר רבי חלבו: לעולם יהא אדם זהיר בכבוד אשתו, שאין הברכה מצויה בתוך ביתו של אדם אלא בשביל אשתו שנאמר: "לאברם היטיב בעבורה"

○ **כשהזוגיות שלמה, כשיש אהבה וכבוד הדדי בחיי היום יום-שורה השכינה בין בני הזוג.**

○ **תלמוד בבלי:** דרש ר' עקיבא: איש ואשה זכו-שכינה ביניהן, לא זכו-אש אוכלתן.

רש"י: שכינה ביניהם-שהרי חלק את שמו ושיכנו ביניהן (האות) י' באיש ו(האות)ה' באשה.
לא זכו - אש אוכלתן, שהקב"ה מסלק שמו מביניהן, ונמצאו אש ואש.

○ את הביטוי **"זכו"** ניתן להבין כזכייה, כשהשגה של דבר נכסף, או כמו זכות העומדת לו לאדם. ניתן גם לדרוש מלשון זיכוך ועידון.

שלום בית.

"שאינ פרצופיהם דומים זה לזה, ואין דעתן דומות זה לזה.."

איך מחברים בין שתי ה"שונויות" הכ"כ גדולות ?

איך הופכים שניים ל"אחד" ?

קשר טוב בין בני הזוג מוגדר כ"שלום בית".

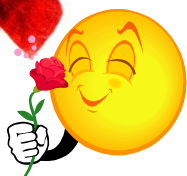
שלום צומח דווקא מתוך השונות ,

ומתוך המרחק המפריד בין שניים.

בראשית רבא: אעשה לו עזר כנגדו-

אם זכה - עזר, אם לאו - כנגדו.

המהר"ל: .."זכה" נעשית לו עזר.

(איך ? הרי הם שני הפכים גמורים?) אם זכה מתחברים בכוח אחד לגמרי, כי כל שני הפכים מתאחדים בכוח אחד כאשר הם זוכים. כלומר שה' ית' שעושה שלום בין ההפכים - מקשר ומחבר אותם, אבל אם לא זוכים - אז בגלל שהם הפכים.. היא "כנגדו".

בס"ד

○ קשה לא לזכור על אירועים לא תקינים שקורים בבית
או לא להקפיד בהם. אך בית שהשלום בו תופס חשיבות
רבה, מצליח להתמודד אף עם עלבונות וכעסים
שמתעוררים לעיתים בין בני הזוג.

○ בית **שהשלום בו חשוב** הוא בית שמאריך ימים
גם במובן האיכותי. החיים בו מלאי **תוכן ושמחה**,

הוא מקרין יציבות, ובכך הוא תורם תרומה משמעותית
למרקם החיים שבין בני אדם בכלל, להסרת המתח
והתחרות.

○ מס' מגילה: "...שאלו תלמידים את ר' זירא:

במה הארכת ימים?

אמר להם: מימי לא הקפדתי בתוך ביתי.

○ תלמוד בבלי: אמר רב לעולם יהא אדם שזהיר

באונאת אשתו, שמתוך שדמעתה מצויה

אונאתה קרובה.

○ רש"י: באונאת אשתו - באונאת דברים לצערה

בס"ד

○ חכמים קבעו שחובה להדליק נרות שבת משום שלום בית.
כי החושך יוצר אווירה קודרת ,
וכן בשל החשיכה עלולות להתעורר מריבות בבית.
הדלקת נרות שבת ממלאת את הבית אור ושמחה.

תלמוד בבלי: " ותזנח משלום נפשי נשיתי טובה"
מאי ותזנח משלום נפשי ? אמר רבי אבהו: זו הדלקת נר
בשבת.

רש"י: הדלקת נר שבת...- במקום שאין נר אין שלום ,
שהולך ונכשל והולך באפילה.

בס"ד

- במצבים קיצוניים, כשאין ידה של המשפחה משגת לרכוש את כל הנדרש לקיום מצוות ועליהם לקבוע סדרי עדיפות, רכישת נרות שבת קודמת.

אמר רבה: נר ביתו (נר שבת), ונר חנוכה..

נר ביתו עדיף, משום **שלום ביתו**.

נר ביתו וקידוש היום, נר ביתו עדיף משום **שלום ביתו**.

- **רמב"ם:** היה לפניו נר ביתו ונר חנוכה או נר ביתו וקידוש היום נר ביתו קודם משום שלום ביתו, שהרי שם ה' נמחק לעשות

שלום בין איש ואשתו... גדול השלום בעולם

שכל התורה ניתנה לעשות שלום בעולם

שנאמר "דרכיה דרכי נעם וכל נתיבותיה שלום"

בס"ד

○ חז"ל גם מורים אותנו איך ליצור אווירה נעימה ונינוחה בתוך הבית. הדברים מתייחסים לערב שבת, אך יפים לכל עת.

○ **מסכת שבת:** "שלושה דברים צריך אדם לאמר בביתו ערב שבת עם חשיכה: עישרתן (את הפירות והירקות), עירבתן (עירוב חצרות), הדליקו את הנר.

○ **תלמוד בבלי:** וכל זה [↑] חייב להיאמר **בנחת**, כדי שיקבלו ממנו...

○ **הרב ליפשיץ:** "לומר בתוך ביתו" - מדוע לא כתוב

"לומר לבני ביתו"? אלא שיש לומר את הדברים בנחת בתוך הבית, ולא לומר בקול רם שלא ישמעו גם מחוץ לבית.

בס"ד

להשכנת השלום בבית יתרום הרצון ההדדי
לחיות יחד מתוך שמחה.

חשיבותה של השמחה בחיי הנישואין היא גדולה ועצומה.
איש ואישה המקימים בית חדש בישראל מעוררים שמחה
רבה בעולם. שמחתם הגדולה של בני המשפחה והאורחים
בנישואיהם של בני הזוג
נותנת בהם כוחות רבים לבניית ביתם.

גם בשגרת החיים האיש מצווה: "ושימח את אשתו"
השמחה היא יסוד של חיים בבית של חיבור,
של ביטוי לאהבה ולקשר בריא בין בני הזוג

בס"ד

○ "כי ייקח איש אישה חדשה לא יצא בצבא ולא יעבור עליו
לכל דבר, נקי יהיה לביתו שנה אחת
ושימח את אשתו אשר לקח"

○ רמב"ם: שציוונו להתייחד החתן עם אשתו שנה תמימה שלא
ייסע חוץ לעיר ולא יצא בצבא ולא יעבור עליו דבר מהדברים
הדומים לאלו, אבל ישמח איתה עד מלוא שנה מיום בואו
אליה...

הרב נריה שואל בעקבות הפסוק הנ"ל :

האם חתן מצווה לשמח את אשתו רק שנה אחת ??
ומה יהיה בכל השנים שאחריי ??

אלא אחרי ששנה שלמה ישמח את אשתו בכל המובנים
(מתוך מצווה) יבין (ויראה וירגיש) כי היחס והמאמץ
שהוא משמח את אשתו כ"כ חשובים לבניין הבית
ולשלום הבית, שהוא יחליט שכדאי לו להמשיך לשמח
אותה מרצונו העצמי... לשמחת שניהם.

אלימות בין בני זוג

אהבה וכבוד ולא "אימה יתרה"

אלימות בין אנשים, אלימות פיזית ואלימות נפשית ומילולית, הם מעשים שליליים ואסורים. דברים חריפים נאמר על מי שרק רוצה להכות את חברו:

תלמוד בבלי: אמר ריש לקיש: המגביה ידו על חברו, אף על פי שלא הכהו נקרא רשע.

אמר זעירי אמר רב חנינא: נקרא חוטא.. רב הונא אמר: תיקצץ ידו.

על אחת כמה וכמה כשמדובר על אלימות בין בעל ואישה.

בני הזוג נישאים מתוך אהבה וקירבה גדולה על מנת להקים משפחה. אלימות מכל סוג שהוא ביניהם היא מרחיקה, פוגעת ומפרקת את המשפחה.

○ **הרב מאיר מרוטנברג:** ומה אדם אחר, שאינו מצווה עליו לכבדו, מצווה הוא שלא להכותו, אשתו, שהוא מצווה עליה לכבדה, אינו דין שיהא מצווה עליה שלא להכותה? ואדרבה, חייב לכבדה יותר מגופו... ואין זה דרך בני עמנו להכות נשותיהן כמנהג אומות העולם. חלילה לכל בני ברית מעשות דבר כזה. ואם היה בא לפנינו דין זה שאישה קובלת על בעלה שמכה אותה, היינו מחמירים עליו יותר מאילו היה מכה אחר.

אסור להכות כל אדם, אך בין בני זוג העבירה עוד יותר חמורה. הקשר הטוב בין איש ואשתו הוא מיסודות הבית היהודי.

○ **תלמוד בבלי:** גדול שלום שבין איש ואשתו שהרי אמרה תורה שמו של הקבה שנכתב בקדושה ימחה על המים.
(הקב"ה כביכול מתערב על מנת לשמר את השלום והזוגיות בין בני זוג כשנוצר חשד שנעשו מעשים מכוערים בפרשת אישה סוטה...)

- **תלמוד בבלי:אמר רב חסדא:** לעולם אל יטיל אדם אימה יתרה בתוך ביתו, שהרי פילגש בגבעה הטיל עליה בעלה אימה יתרה והפילה כמה רבבות מישראל.
אמר רב יהודה...כל המטיל אימה יתרה בתוך ביתו, סופו בא לידי שלוש עבירות: גילוי עריות, ושפיכות דמים, וחילול שבת.

- **רמבם-הלכות אישות:** וכן ציוו חכמים שיהא אדם מכבד את אשתו יותר מגופו ואהבה כגופו. ואם יש לו ממון מרבה בטובתה כפי הממון.
ולא יטיל עליה אימה יתרה, ויהיה דיבור עמה בנחת, ולא יהיה עצב ולא רוגז.

- הקשר והשיח בין בני הזוג צריך להתנהל בנוחות ובחיבה, ולא מתוך פחד וכעס. אין לנהוג באלימות מילולית ונפשית שיכולה מהר מאד להגיע לאלימות פיזית. בני הזוג אינם מחנכים זה את זה ואינם משמשים כחיילים הממלאים פקודות זה אצל זה.
יתכן ולפעמים יהיו מצבים של מחלוקת, כשיש לכל אחד ואחת מטרות ומחשבות אחרות, אך עליהם ללבן ביחד את הדברים ולהגיע לתובנה משותפת,
ולא שצד אחד יכפה דעתו על הצד השני.

זיהוי תכונות אלימות בשלבי היכרות מוקדמים

○ את תכונות האלימות ניתן לזהות במקרים רבים כבר בשלבי ההיכרות הראשונים עוד לפני החתונה.

○ ישנן **נורות אדומות** המעידות על קשר בעייתי.
קנאה מוגזמת, ניסיון לשלוט ולקבוע לחברה מה לעשות, מה ללבוש וכו'. דרישה לאישור ממנו על כל פעולותיה, ניסיון לבודד אותה מחברותיה וממשפחתה הקרובה. זלזול, עלבון ופגיעה במילים ובמעשים. האשמתה, חשד ומעקב אחריה. התנהגות באופן אובססיבי, כעס מהיר, איומים ועוד.

○ **כל אלו הנן התנהגויות בעייתיות ביותר ועלולות להיות סימן מקדים לכך שמדובר בבעל אליים.**

○ במצב כזה צריך "לחשב מסלול מחדש". ולהתייעץ לגבי עתידו של הקשר ולקבל בעת הצורך החלטה נכונה ומיידית על הפסקת הקשר.

כאשר בני הזוג נישאו והבעל נוהג באלימות כלפי אשתו, האישה צריכה לדעת כי הבעיה לא תיפתר מעצמה עם הזמן.

יש מקרים רבים שנשים סובלות מאלימות מרגישות אשמות במצבן. אין זה נכון.

אין שום הצדקה לאלימות של בעל כלפי אשתו.

כיום יש אנשי מקצוע רבים שיכולים לעזור ולסייע.

אם הסיוע והתמיכה לא עזרו, ובוודאי אם המצב החמיר יותר, זו עילה לפרק את קשר הנישואין.

האיסור החמור לנהוג בכל סוג של אלימות

- להלן כמה מדברי הפוסקים על היחס החמור והחריף שיש להתייחס לבעל שמכה את אשתו:
- **הרב יוסף קארו:** המכה את אשתו, מקובלני שיש יותר להחמיר ממי שמכה חברו. שחברו, אינו חייב בכבודו ו**אשתו חייב בכבודה יותר מגופו**. והעושה כן, יש להחרימו ולנדותו ולהלקותו ולעונשו בכל מיני עונשים שיגרמו להפסיק את האלימות. ואם היא רוצה לצאת (להתגרש) יוציא, וישלם כתובתה. ואחר כך כתב: תטילו שלום ביניהם.
- ואם הבעל לא יעמוד בקיום השלום וימשיך להכותה ולבזותה, אנו מסכימים לנדותו ויכפו עליו על ידי גויים לתת גט לאשתו או עשה מה שישראל אומרים לך.

○ הרב שמעון בן שטח:

שאלה: אישה שבעלה מצער אותה עד שמרוב הצער היא מואסת בו וכולם יודעים כי הוא אדם קשה ואינה יכולה לסבול אותו מרוב הקטטות והמריבות וגם שהוא מרעיב אותה עד שהיא מואסת בחיים....מה הדין עבודה?

תשובה: קרוב הדבר שמקובל עלינו כי ייתן לה גט וישלם כתובתה כי לחיין ניתנה ולא לצער, לפי שנאמר: "לפי שאין אדם דר עם נחש בכפיפה"...

איזו טובה יכולה להיות לאישה שבעלה מצערה כל יום ויום ?
אף על פי שיש תשובות של גדולי האחרונים שאין כופין בזה בכלל
(לגבי גט .. שאסור לכפות) גם לנו יש סמכות,
והדיין צריך לפסוק לפי מה שענינו רואות.

- **הפלא יועץ:** ראוי לכל מנהיגי הערים לייסר את אנשי הזרוע ובפרט לאנשים בני בלייעל שמכים נשותיהם מכת אכזרי.
- תיפח רוחם של אלה שמחזיקים בנות ישראל כשפחות ודורסים ומכים ובועלים ואין להם בושת פנים.
- וראוי למי שיש יכולת בידו לייסרם כאשר יוכלו, ואם יוכלו להוציא נשותיהם מתחת ידם, אם זה ברצון האישה, כי אין האישה דרה עם נחש במקום אחד, מצווה גדולה להציל עשוק מידי עושקו.

אלימות אינה רק פיזית. יש לה גם ביטויים נוספים:

אלימות נפשית, מילולית, מינית וכלכלית.
אישה לא צריכה לסבול משום סוג של אלימות
מצדו של הבעל כלפיה.

במסגרת חיי המשפחה אסור לבעל לנהוג באלימות מינית
כלפי אשתו:

רמב"ם: ולא יאנוס אותה ויבעול בעל כורחה,

אלא לדעתה ומתוך שיחה ושמחה.

רמב"ם: וכן אסרו חכמים שלא ישמש אדם מיטתו ולבו חושב
על אישה אחרת, ולא יבעל מתוך שכרות ולא מתוך מריבה ולא
מתוך שנאה ולא יבוא עליה בעל כורחה והיא יראה ממנו.

- כמו כן אסור לאיש לנהוג באלימות כלכלית כלפי אשתו. בכתובה האיש מתחייב וחותם על כך שהוא מחויב בכלכלת אשתו:

” ואני בשם ה', ובע"ה אעבוד ואכבד ואזון ואפרנס ואכלכל ואשא אותך ואלביש אותך כמנהג אנשים יהודים שעובדים ומכבדים וזנים ומפרנסים ומכלכלים ונושאים ומלבישים את נשותיהן באמונה ובנאמנות”.

- תוכן הכתובה מלמד על כך שעל הבעל לפרנס את אשתו בתמידות ובנאמנות ולא שיפסיק לעשות זאת או שייתן לה בקמצנות או על ידי שליח. החזרות הרבות נועדו להעצים את ההתחייבות. אלימות כלכלית - קמצנות, מניעה של רכישת מצרכים אישיים כגון ביגוד, תכשיטים וכו', הטלת מגבלות כלכליות אחרות, הם בניגוד גמור לתפקידו ובהתחייבותו של הבעל.

אף שהתמקדות בספרי הפסיקה היא
באלימות הבעל כלפי אשתו
ברור כי גם לאישה אסור לנהוג באלימות
כלפי כלפי בעלה.

חיי הזוגיות צריכים להתנהל בכבוד ובשמחה
וכמו שנאמר בברכה ביום הנישואין

ב"אלה רינה דיצה חדווה

אהבה שלום ורעות"

